Инв. 283.

С. Мещерской

"Сонеты"

1) 4 уч. тет.
2. 1. общ. тет.

1 — дептер

Институт языка, литературы и истории
ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ
Инв. № 283
1982
Кирг. ФАН СССР гор. Фрунзе

2

680 см

Канвикет менен сенсеген
кемшиги үчүтөн турган кан
тантаза кыпын шуудурга
Ак кусаты менен шуудурга
дүнүтөну гаты шудурга
Казанга ибы албаш шудурга
антеш кушшы шудурга
кылкантарды зерап шудурга
Парпарга кантам шудурга
үйүру менен шылкыйган
Тостура албаш шылкыйган
Казакка кунга берилген
Кошурым сурап берилген
Канвикет— озуп келген
Кемшиги кыстар кашыбаган
Кошогун шыкам бадага
Кошмоко

2. Кан окӱ ининъ нанъинан
Нурлокӱ болун канган
кас как соз токтол арыдаш
Кангоро кепен кепалтан
Ол абаке денаптон
елеп кинъ десепсинъ
елеп угун кантол инесеп
Ачып шинъ кипоп турсын
Купгороиун карагысын
шеленесеп созуно
шеленип купгородог ач
Абаке сагад анъсонсоучъ
Купака. сагар кепи-
сопоо

Накыл ал Эрейт кунгудий
Алтынды акча бүгдей
Жандаушын аваке
Бир сөзго тиги көпсе
Эрдин кунгу үшүлдей
Тай бурунду берсе
Чыроодой бул сөз
Ар турмушка
Тогуз мерге
Жандоро сөзүң
Жалгыз сыпар
Көп ойлонуп
Ок жумшактан
Көкжалдын
Чын сыпаар

Кошуна деген болушуп
кабыргасы сөзү сөгүшүп
Най дак оттой болушуп
Кичөкөй сөөк көчүп
Чычытып алып барганы
Өкүрүк дүйнө
Ак эркек дүлүк
Канда

Аңғал сөзге барбаған
Әлемнің тілін албаған
Бір шумақтың қорғауы
Айнадан мұра болғаны
Ақ қағазбен жазғаны
Өз ұлына өзіне
Қорғаны жалғыс көзіне
Тіл дегенде ашылған
Ешқима қорғаны ашылмаған
Әлем қағаз қорғаны қарабет
Жанбақ қағаз бітпеген туралы
Тоқтамақ алғашқы шұғыласын
Ақ әрпке бостолған
Пақ қолдайтын

От Кавказ дейдат
Ольгабишдин Зарифде
сүйлөдүм Чердеги менен
Ада папа Часкандан
кайтышты Кантскиге
ошол коргонду ошо
Балдар мүчө ко-
Ада Чок Конок Экөөбүз
ашуу ыйлаган
Эр оюндун Чыгып
Атадан Кабар Балдар
Аябы ошол коруп
Кошуна ойдогу Чыгып
өзү оюн Гимназиядан
Чаңдан Азамат
Азамат бүсүп сөздө

Оңтөгөн дүлмө Төңбөй кеп
Кпдаңгөй ңөңдай бөлбөйкеп
Ңіттөң зөрү курусуңы
Ңіңгөй гүрөөң ңуңдусуңы
Үзөлөңөңдү өзүңүңдү
Ңсіңөрөңдү
Ңсіңөңөң
Ңаңдаңа ңіңіңіп
Ңіңөбүрүңдөп
Каңіңіп бараң
абакөңөң
Коңөрөң
Кайдаң куң
Өңөң төң
Ңөк гүл
Купгөрө

Өңбөгөн дүлмө Төңбөй кеп
Кпдаңгөй ңөңдай бөлбөйкеп
Ңіттөң зөрү курусуңы
Ңіңгөй гүрөөң ңуңдусуңы
Үзөлөңөңдү өзүңүңдү
Ңсіңөрөңдү
Ңсіңөңөң
Ңаңдаңа ңіңіңіп
Ңіңөбүрүңдөп
Каңіңіп бараң
абакөңөң
Коңөрөң
Кайдаң куң
Өңөң төң
Ңөк гүл
Купгөрө

Ұлы жүйеге сәйкес
келуі қиындаған сөйлем
құрылымдарын қалыптастыру
Ағылшын тілінде сөйлем құрылымы
қазақ тіліндегі сөйлем құрылымынан
ерекшеліктерін анықтау
Мақсаты: Ағылшын тілінде сөйлем құрылымын
қазақ тіліндегі сөйлем құрылымымен
салыстыра отырып, ерекшеліктерін
анықтау
Көрнекілігі: Слайд, интерактивті тақта
Сабақ барысы
I Ұйымдастыру кезеңі
Сәлеметсіздер ме, балалар!
Бүгінгі сабағымызға қош келдіңіздер!
Сабақ басталар алдында
Көңіл күйлерін
Қалай?
Қандай?
Көрсетіңіздер
Мен сіздерге
Жақсы, керемет
Көңіл-күйлерің
Керемет
Сабақ басталар алдында
Көңіл-күйлерің
Қалай?
Қандай?
Көрсетіңіздер
Мен сіздерге
Жақсы, керемет
Көңіл-күйлерің
Керемет

Пан атын курдот сенде бар
жеңіл аттандап сенде ұнап
ерен ойынды көп қазақ
балалардың қолшуқы
болған қазақтардың жоғалуы
қалыптасқан ұлақ сынақ
қалың ел қатысқан көп
қалың қазақ ұлттық
ұрпақтың қолшоқы
қолшоқ ұлттық
қалыптасқан ұлттық ойын
ерен ойынды ұлттық
қарқ-ұлы ұлы қазақ
ақ ерке болсын зарығып
ұлттық ерен ақтарылып
ұлттық ел-қалдық
қалыптық

Ю
шуну шындай тамтаңы
машаетеи чуну сыйлат
Ийдан кабар бамтаңы
Бөөрөеш карын болоңдо
тандырдаи ийбу жетпөсөң
ийдүүсүнө көпөш дөп
төрөпөрдөп бакырып
кетпеше дөп бакырып
ұстапаардөп ийтүүрөш
дүлөө Кулөө кыйдүрүп
Тапаскаа келди сайлат
шуну шындай тамтаңы
бүрбөпөкдө ийк бөлөп
бакайдап кабар бамтаң
сарп кандап капчыгы
Ай тигендеи нарыгы
Төрөтөлөкө Тапакы
Вакайдын ийөө кашоду
Коргондо

Өйдөшпесе ойлодыр-
кокус ғылым үйрет-
сіздер көбе түрлеу
ойлар болып үлгерсе
тоо карап қалғандай
Ақылдан қонды деп
Кеңесіп ойлар
Қалыпастың қалғанын
Ақылдан қонды деп
Кеңесіп ойлар
Өйтпесе ақылдарақ
Ақылсыз шығып
Әзелге озып
Ғылым бағасын
Қадағалап ұғып
Ақылсыз жақсы
Ақсақалын жақсарып

Эрте бешим болжого
келим калды кекского
сиз тоторго кетсеңиз
кайда кокустук болушкеңиз
үйлөгө горофон
алып ошим жетиңиз
үйдөн кулуш зерерде
үлөштөндүн кутуна
тиешбурунду зергенду
эл ойлоп гижкапа
Ваксинсиз ишке укпа
тоок имен төлөп ал
аршалкуп элге жетиш
тапшурудан аннбран
чөр адам тоого кетуш
жер төлөктөн выпадок
кутуп тайган хозяйке
Азим жамбы хойжалы
Шундогу коргон бултушум

Төкпөй ачкан Тургай төпөшүр
Өзөлгө Жүгөнү төпөдүр
Тал бүрүндан айрылып
Бүлдеңдеп ачкан төпөдүр
Адамсымал айрылып
Тарт кан шорум ас бере
Ғаарвинвин каның аргымда
Тапалтып мени тас
Кудуңдан бакыт олсоң бере
Ғаарыңа көкүй кыпчыңдап
Сенсегенин көлсөңү
Пперу күтүп тарткыла
Вакыт а, дүнөнү көрсөңү
Ачпаңдатып сенсегең
Ппең бүрүндан айрылып
Кандайка Жорук бантаң
Ана-Жаңан адамсымал
Мени арткамеге тапталып

Ой алпаламын Аллаһы Ғузак аңсы
сығаң ерлек Тәңсегер
Ақырыға шорук Бақұдаға
Ала Ната Эшу Тақұтаға
Ардан Тайған Кедекте
Тіарғлатын Эшу убайы
«Ұлы Ораза Наңоого
Алланатыңат, алтын эшу кудаң
ден оңсептің Бақайбың
Тоқұрқо Бұлпаң Нұғлодың
Канықаңе Ұғлоду
Канықаң Қаідағлодаң Кең
Тоодом Конеш Эр Бақаң
Кеғлім Ұлпағ Ідеш
Ашың-шаңың Шұғроң
Ғұлдықіом Бәгер Ғұғұлдың

Эшиме бопун кетіңдер
атамен қанат-арман ку
Қаңғыротұтқо ұйқы-ку
Кешсе көрек бұрұңда
бере да алыңдар бұрұңда
дем ағзыңдың қуңда
ұйқыңдың кешім қанатқа
бірге ағаңдың қеңаңдың
Қайтарайын сенің қанатқа
ұйпаматым аваке қанатқа
~~Қаңғ~~ Тағы бұрұңда
Қаңғыро шұшұқ оқбеде
Сенсеңдің бұрұңда
Қаңғырық ұйқы-ұйқы
менің ғақдағым

Эки козу текшеп
Ачпапатбын абаке
окунгон ченем отгу шар
тушой окшош башка куд
кантородой бузуку
оппой сомова эке жок
башка тушсо акаке
корбой турган ашпа жок
канбышган бурозчыкка
эр бакай шумшу укканын
курду башын которбо
курсо жойолуп
сойбакай турушун
ач канык кетуси кенапгар
семетет угар кентопсо
канык сага эптопсо

Сарбаз жүз болуп кетти жүрт
жалбарды көпүш көлөмү
чыгарды жарбы жолдону
Сегизде Эрдем Жайбарга
Коргон туш жалаң туш болду
эгеде тушук куш болду
Өрөпөсөк экөө жайлоодо
Бизде жалаң шумдук болду
Чыгып таштан бүлкөлдөп
Сегизи садага бүлкөдү
Ваккабулуп аттан кыпчып
Жайбарга толук созулуп
Чыгып жашыл жалбырак
Жайбарга Эрдем бар болуп
Сегизеен ушуну деп ойлоп
Садагадан сооп алып
Кудайга тилек жалбарып

Калемдан бул сөз төмкөнө
төнсөгөн Карап Турарда
Ишмигерин гакырып
Агып сууну бөгүзөн
эң гогуптун коңгуроо
бо эркек Коркторпок
Кудайга кичи сөгүнө
Жа тообой эт кылып
Ана кодой гөк көгүлүн
Кудайтега төгүлгөн
Сөзгөдөн бүрүк төмкө
Ишмигер лунгу ук кагып
Көкөкөдүн кайгат онона
Агып сууну бөгүлө
Бирин бирү жүрөгүнө
Калемдан эң кадоо дүрбөлүн

Ишкуна бурғак ғалбиш
Жаңы сыған көгүндөй
Жарқ қанға жалбыңдың
Көбінің қарағы бетағын
Қара жер қаңғыр
Оңаққан әдет тағалым
Қалың әлі ғұлпадың
Бағы көпбұ ғұлпадың
Жыпырлық кезең ғұлпадың
Жаңғыз-жалғыз қалың әлі
Қарағы жер қаңғыр
Ғалғы қастық самалы
Ішіңе жұмбақ тағдырың
Қалқыған ешкім қаңғыр
Қазақ бағы
Тұз арашы бұлғыр
Сұлбырағыш сырдағы

Семье кастык Кыпчак
семьегенди сөзсөм дем
кыргорлун жокпун
Ангурокту бостогун деп
Кос кайтартып
сарбынын Тамсанып
Тансам Кандай аргасыз
Акыпсыз өлүп
Жанына Жакын
Акып айтып
Керсетип
Таза алдап
Тузарадыр
Өстуром
Кантип
Кайтып
Жүрөгүм
Бар күчүн

Электр тегі күлім Электр
Ақтаңдақ болуы ақ сұр
Қаңтарғы қозғын қозғын
Ұшу ұшқыш сөз бұлақ
Қалың қалы ұқ қандай
Ақбұрын бағым бұлқын
Күлкі бағы шықырлы
Аққар баға шертқыш
Ағы қаңтың денсаулық
Күлгін қатын қалың
Құрылтай қалқа
Ақтаңдақ ертең
Күн ғарышқа қаңғыру
Ағаңдап атақ келесі
Ғылыми ғылыда қаңғыру
Ақтаңдақтан ағылшын
Күш тұлғадағы бұлақ
Ағылшын ішіне
Ғылдап қатпар көлбақсыз

Шы кіпсаң Наклы қалбаңсың
Әлгі әлсіз қорқақсың
Бей бақпан шы кеңсаңдағы
Қатынадан Намнан қорқақсың
Қасақы қалбың Нәпсаңдағы
Тәңірің оңып бақтырдың
Шер Зайпам ұлығам жеңбесе
Әбін Тапай қойдырып
Ақын сұрап тұрғызғы
Семей-де көрсетіңіз
Қотна ап бадыңтәкбір
Шығам Нарат тұлғам
Ешкім Берік қалтырып
Турғұлық кек кешіңіз
2 — шілде дегдесіңіз

Тағы кездесу
үшін уәде
Қалғыр
тағы-дағы
Ақсарай шайна-ақтөбе
Әбу Кәпір қалғыған
Ақшыл мағы ортеңдеу
ғана Жалғау
Қатынға тең-ең ғұмыр
бір күн болғасо бірдеңе
шеріп қорқудағы Шырқыл
ақшықпақ Тағық
сіңлі болсом
бағалаған, қолқа Шырақ
Жаңа Заттық болып Шырқыл
Отыс кепіл 40 қыстық
Өлшеуіш өзге Біреу

Шундай арт шуршуч
Кенжетурбек бат келмек
Оне турган чуерт ктпаш.
Шуни шенидан тапталып
Сирд кап шемен бакайдан
Эшш казар зашталып
Сешлеген шемен горопор
Капгамадыр сенк эрпиш
Бистим алткан сезгорго
Капбагтапа геричш
Сарп шурпта отурбат
Орш ттон кожуш гапбш
Бирш капбат барганда
Эжкш кишшк текеарбш
Бир кулардан капгапа
Сарп шемен бакайдапа
Ушшдап соз гткапда

Селеген менен Торолор
Чыгып сөзү ~~Жаккада~~
Жабыла атка миништи
Жалпоогу костоп чуркашып
Аркар жүнүнө теке аттын
Бир кулагардан кармакка
Эгем турбу жер кесем
Агенин кату сүйкетим
Адыр адыр белдеген
Узак, узак жол базып
Арсалган тоо ашыктем
Кайып алып кыйыктем
~~Тек~~ Жекконду ~~бытык~~ тоо
Арсалган аска ~~тоосунан~~ сы
Текстирилип теке айып
Адырдан ~~алып-аркар~~ аркар кулады
Келип ыйлас кыйып алып
Эркек эмес

Қрапаш атым сұлатып
Қоқар күнқа сойыш
Қалқеренди эліне
Шыңкебек қиып қойып
Ар бір тоғыз бәрөшуға
Нақтырын қонуш қалмақ
Наңқалған неғұрлым
Қозыну өразы шығыс
Наймен сары шелек
Наңқалған нақшы
Ұлұрпом наймен
Тәңіртәңір құдыш
Байлатым

Сандаган жолкой алдаш
Женелеп кетсек бапаш
Колыбызбы кутсу
Иткен адам өзүнчө
Колыбызда кудай керек
Жан коштун тапшы
Бан коштун -
Ишим колыс шайтан
Шекем бандар ас болсун
Багалаш козу шерге
Кептирим кедс деп
Коркпу жалгыз эл бейкут
Адам ойлоп калгандай
Опактам эпге жолобой
Кептирем Каптым эбиндеп
Бобо ж жалган кебиндеп

Иван ордой 29 8ай кайтып
Кангоро тұрат өлеңдер
Көздіңсөзі ден көңілге
Кіпіар созын бепендер
Көздіңдар кымбатка
Тұш ообұра керке шын
Қатарлаңа бепіп шын
Көңгоро кымызға апару
Кангоро сапмакы 8опұнкаңа
Күнгородон сұрамаз 8опұнкаңа
Кангоро эшң кеңайтып
Күнгоро іңұру эшңке ден
Кеңе айбұлай 8ұлық
Сары 8епес 8ұлық
Көрүлбос ғанғайға
Қаңғайтта
Кангоро эшң кеңайтып
Кеңайтқанда денсаулығы

сага ақтарып жүрген бір кепті
шешіле сақтап қойғаны
Қиттың болсын бұлғозу
маақұл деде сұлтаным
Жарлықты созұз деп қойсо
Әмгектегі ағалар оңғолдай күйуге
Құлғоро авакеп қойсын
Ақтап алған құрсұқ
ш
Ағы әне қазақ құлұшұқ
Жолын сага ақтарғаны
шешіле бағлап тұрақ құйұқ
оковұс әмгекті бірге әлшіпік
Жинысқы бізді бізз болұп
Жағалвір болок үсгісік
құлұгұндұ бірге құлұшұқ
Қай-жерде қозұп сұлұшұқ
Ғалғыны бірге ғалғыжық
Қай жерде қозұп қалғыжық
Әлақ қалғоро менен құлғоро
Ақтап әлқысқы әгіз деп
Ғалақпу қылғын жарақ қан
Бұл оковұн тегегіқ

Бул окоюн текшип тепс ден
Кандай жумуш болсо да
Аны сага акын салып кетпейт
Мени алып кетпейт
Тай бурундун барында
Тантай балам сен минбей
Кетпейин деп ойлодум
Бар деп, жатка сен жүрдүң
Бар деп, жака сен бардың
Кетпейсиңде болбосоң
Текшип уйдо мен калдым
Азыр дене курдаш
Жүрөктөрүм бүлкүлдүп
Ич сөздөрүм жулкулдап
сүр коюндуу мингенсиң
Суусалуу базын жүрөсүң
Кетпейин алып деп
Барсаң жака сен бардың
Кетпейсе жок кетпе жок
Суусалуу үйдө мен калдым
Эми ай тканыма көнөсүң
Эки көлбай созулуп
сүркоюндуу бересиң
мен дагы токсун минейин
Кулукчулугун бүдүрүкчалуу
Жарк этип көзүл ачылсын
Таарынбы кетсин шилмең
сынайбынбы кучун мен

2 gentep

Tapapc

Kup- 00 чутене

Op- диктант

Kup- 00 - экуи

ТЕТРАДЬ

ДЛЯ

ученика класса

школы

Математике

и Земира

физиогир

Зоологир

Op. gukiani

(100)

009 005 001

Кайгого ~~ого~~ сүркөнду
сүрөн бүтү эмн
Кайгого сүркөнду
бердиму керек

Кайгого курчоого сүркөнду
бердиму

Институт языка, литературы и истории
ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ
Инв. № 283
1982 г
Кирг. ФАН СССР гор. Фрунзе

Шинвединий деген бурунду
шиш тогон армандыр
бакчанын карканын
бул озун ава жапандыр
Бойду бойго текшпет
Кайсы шишті кежпет
Кайсы жака имен бардыгы
Бурунду бакса имендыгы
Жапкандан уятан сен жабыш
Жетпи берсе имендерди
Элине бопду дегидей
Жалгыз калган сен кедей
Тайбурунду тандыгы
Шиндей кыпда абаке
Жапкапан уйдо жайкалып
Менен кыпын авакеш
Тайбурунду шингенин
Доогай кыпда авакеш
Гайкапан базып жургонуз

Жыпкыга бар деже аваш
"Кыпчак-кыпчак" карасын
артык костой базасын
Окыгыс конса авакем
окобус бирдей бараба
Бурук кыпса бир ишти
Кыпчактан сиз капасыз
Жан шеп барбагандабыз
Жаркарыга бурукту
Шарт аталып кетишин
Кыйгызбай бизбесте
Шешип конушуну орутпа
Ж берсит дегдок кыпыл
Ополчун деп коркутпа
Ж тешпеен тапап багыш
Озун кара куну туш
Окопон кыпа зарданы
Же созушуп барбажалы

Жаңы күнүк сүркөтөр
Терде терин коралып
Жаңы канда барса минсиңе
Сыпап сыйпап туралбай
Бир күнү күрүч жегизбесе
Бир күнү кишилеп бересиң
Ит болсун жеген жейсиңдер
Жеңдирип секип келесиң
Кеч курулуу жабышып
Кунакчынган жабышып
Жеңдире-да жортуура
Ала балтан терилип
Капта уванызда томсоп
Сен сүркөйгө сырын бер.
Арам ойлон ар кагып
Кааган менен күрөшүп
Гөлүн актап абаке
Издегенин жамандык
Ойлогонун арамдык

Коногo тиĩер кеп аĩ̄ĩ̄ш
уулбастан аваке
семеĩ̄ мени сеидеĩ̄ коробог де
ойлоп сон окошусу болгон ног
бирш Жакшы бирш Жаман коргон
кожуну кунак болсун деп
Окшош кунук шиигизĩ̄ног
горко тонду киĩ̄гизĩ̄ног
олак гопей толак гоп
Карап болок сегиĩ̄ĩ̄
аĩ̄паладыĩ̄ш Эмеĩ̄ш
ак элгеш эĩ̄ĩ̄ш 8
уг бир гугап дегиĩ̄ш
Кыш бивет аваке
Ишиĩ̄ди даĩ̄ш болосуз
Жаггас аш̄ш менĩ̄ сеп
суш маĩ̄ш Жаĩ̄ коросуз
Жуашуш аман копуган
Эргиш Журом сокуган

Кызматыны аткарган
Сот сынак менен жургузуу
Үчүн отоп озунго
Кат жазып жөнөтөт деп тилдешип
Отоп коюп аракеттенип
Атакаровдун менчигиндеги
Жатын бөлмө
Сунуштагы сөзүн кандайкем
Кечиккене деп жооп
Кайтарып сөз отоп калып деп
Сенин айтканы сөзтөрүң
Соогуп отту го
Гүгүгүлдөп жетти го
Озунон уну алып деп
Ар убакыт сыйпадым
Айткан сөзүң аткарып
Бир сөзүң эки кылбадым
Ишенип сен да аракеттенип
Отандагыны алжеткенди
Тилдедим

6 Н

Ат берибет деп ааламбай
опко кылып ташарыпбай
малчыда турат суркоёз
озуз токун елите код
кагдаго алы уктаба
шана-шуна ат токуда
ат токуда бай токуда
ордундайт окшоп
елитилгилдай
салагам Накако
Аркыраба Нарбейт
деп, Нарбейт

Жаңы жаңа күнүмдүк
эрежелерге жүрүүгө
Эшикпечи менен
сүйлөшүүгө аракет
кылып көрүңүз
Ошентип сиз
өзүңүздүн
жашоо
тажрыйбаңызды
кеңейтесиз
Ошентип
Ошентип
Ошентип

6 Н

Үй бербейт деп ааламбай
отко кылып ташарыпбай
машина турат суркоёз
озуз токуп елите ко-
рсалардан 1к/о
ташпо.. 12 8

Абакеңдин карооп таш
ага ээлеп 8ораңбу
ташпа-ташка дурбу
Абакем айтканындай
карооп ташка ээлкалда
корумбос Жер капбасда
суркойодо шинедеп
Кайып Жургу Жондоро
тартып басып Журочу
айтык менен Жаңыска
калдай Журот эрендеп
суркоёп сыры быйтып

Назыпгага Кымарым
Зерикпе ге Журойун
Элиигеш мен Горсоц
Сиерге алтын Кепец
Деп ошентим Кайгоро
Кара меен Шум горо
Орундай окшош
Ишгигтиман гупу дет
Сайагап Инака бетапым
Аркыраға Жуду дет
Кара меен Кайгоро
Бойнопду Кумго Жетсинде
Гагыкпа Назатым
Гун азыкпы Байпапым
Ино Жароқпы Шайпапым
Бипгистеп гтымызым
Алгап экен ерамкун
Ороошмоко Кыска
Алгап экен Деген
Жаңыр гун Ино го Сапым
Аркыр ага бу Шүшүк
Опуя ата Бардыгыр

Ағаш аңдығын оқушылар
ағаштан неғе ғана қалып
ағасқан және ғұрғын
Эти тақта ғана
Эл ішіне ғарғалар
сезім қалай ғана ғұлым
ғұлға ғана ғолға сапғыр
Күн ғарғал ғұрғалы
Күн ғенге ғағын қалып
2 күнде ағаш
ғұрғы ғиғіз ғұлым
Қыр-қырға ғөлгі ғарғалы
Кіргіп ғұрғы сағғалы
Тұл-ғұлға ғұрғалы
Қиғал қорғы ағғалы
ғдағы ғұлғал ғоқұрғ
Әс алып ғұлғ ғұлғ
Ағғасқан ғоқ ғұрғ

Узак ишке ашыккан
кере тушпот дарманы
жок ой кыштак жаргында
яна дүрбү сапаты
мончоку шак канаадан
аныскы ээн талаадан
корунуп жаны бирөөнүн
кайсы иеси белгү эмес
Ташкы алпак белгү
ал сызгыта белбөс ой
жакындап келе аткан
конуштагы дүрбүчү
оюу сонду имерим
тамагы костой жиберим
дагы дүрбү сапты эми
тамырдап карап калды
кайта-кайта карады эми
ойношоп ойдогудай
жагорогуну жыйырды
четип кунду гар эле
ошончалык карышы жыгаша
коркокчук жаны бар эле

12

21

Курбуну бекем тегендеп
турып калды сепетин
фундаментке коюп канты
тактап турат эпейин
тапкандай эки коз
Карап Турат Кангоро
канадай кундо капанды
Сакан тирап кангоро
Ал ты сурап эпчим
менен ушуну корду дей
Жолун тозуп ашуп мандын
озубарып ~~он~~ ~~ло~~ ~~ге~~ ~~ге~~ опзудеп
канкка шыпоть болоп
же кесеш ап капып коябаска
Оорудан шуни ойлоп
~~Ко~~ ошол кесе кангору
копшуда ты курбуну
ойду сонду шерам
Катту тандап жиберип
ошол курбу Карап калды
Кайкалап курбу сандарын

19

Ишеп өлкөдө канча ғана
канаат ғалымдын иштеге
кепе шайлап бүр тоң ишке
бирин бири төгүшүп
бирилей бири өлүшүп
үзөңгүзүн төбөсүнүн
бирин бири эзишип
эл талаада закымдап
капчорунун ичиндеги
сурөөдө кепин кандырбак
ишеп кесте капчоро
оңушпай өз ичинен
Ырдоо айтып ғалыңдап
карап турат капчоңуз
сонсоо дей шишкуп ичи
салып турат капчоро
копуңдагы сурөөчүнүн
көзүндөй акын карыядын
төбө төрс шупун ишке

14 Б

Тааныш албай дурбудон
Көзү капты тынарын
Оңдошмайбы не дүсүгөн
Оңу тұрай кубарып
Адагы доодо сопоңдошуп
Ак кан тамды кастоңшуп
Адагы дурбу сандо
Кайкалап карап элүү
Кан кыпасын шыпыргы
Адыңда кан кызыл
Кан кыпасын
Оңуп кеңіе кантоо
Тааныш кандан
Кудайым ага
Адыңан көз
Так тұрмогон
Ачабасан

Кан кыпасын шыпыргы
Адыңда кан кызыл
Кан кыпасын
Оңуп кеңіе кантоо
Тааныш кандан
Кудайым ага
Адыңан көз
Так тұрмогон

Көзүнөн кеңдүгөн
Ачабасан сүүнүдү

Кене Чайкап апарыдым
Кап кырсыкын бузукчулугун
Ганчыгап бакпаш керек
Кыгактаашын коруп
Коргоп ундап эрикпин
Оозгорулап обочун
Кыгактаарын шишип
Ап-бап Чайын Чи Чайлап
Чайзалар-бин таштап
Кырбаса оп-турып
Кокуп-га кубаш топ-турып
Чыгындеткен тургунда
Кайгыро-тургу керектер
Чыгу когаз бден ачат
Ордо-да Чер-де варышын
Сыр сырдашын алышын

Канторо туруп кеп алтай
дозун ушер денелтай
Жен сага кайта кайта кай-
кап бергенде зап берушум
сенден бир катым жоок
отопун или зопсо жок
Озло ооз ухсап уок
Оз ни кепдин акыл
кап кыстап дозун
кайда кетпей ушун
кыпас кыпас сен зонду
котору журтка конуп
алганын кунун кубанат
Эркек зонзой эрзонзой
Семетте гей зонзой

Ушул турган таласка
Кондуу курап бараңбаң
Антсеңиз кунун апаңбаң
Ушул деңбеңсенбеңдеги
Сенин дозу деңбеңиздеги
Сен үчүм кызмат зор кылды
Аракети бүтсөсөң
Кангорону кор кылды
Кан кыйдс сенин дүрүлдүк
Селезёнкенин кулусу
Ичине кирип оорусу
Как эле кара көзбоңдун
Сарай ойлоп шилеңдун
Аңыратлыш таңбурулдаш
Элчи сен кана бороңдуш
Сен үчүн селезёнкеги
Ишиңе эбине

16

Сенин атаң Топтоңду
Курғоро өзү оңтүрлөй
аралашып Жоқтүр Худайга
Жүгүнүп ант ичкенсиң
Жаңыл, куруп алып сен Тынчы
Жеткирбесең алтын
Керегі Жоқтүр бүгүрүк
Ок дарыны Колдонсаң
Жеңилдеп калып Колдонсаң
Жалаңач таштан басалбай
Которуга Күлүк аттын Колдонсаң
Колбоштар болсун Кыйынга
Кол болсун Жарак Чыдабы
Токмор пор болсун Кыйынга
Мылтыктар болсун Колдонуга
Жонунде

Алпыкда ишкы мергенден
тоодон теке тергенден
көпүгүн кыя таңкалдан
тыңдыкты шешен аңкалдан
Ноон ноон ынекту
Ноопсорс сыңду Ныроку
токсор бач шешенкалда
Ныроку ногуп сыр гачкалда
Чаңсыны тапчы аңбачы
Ээнтеп купук бопсу тайгада
Ныроку ногуп аңбачы коркоч
Ээнтеп кунду бопкан бачы
Ңаңгап сүтсак оңбочы

2. Бетегин шу кепбагам
доун корбоду и коріок ем деї
ЗГ Шердей тава апбасы Ді
Кандай дос емедеї ду
Кудгоро дамен сөйлеп
Қатар кесек бақтарын
Тапқан кіпсак тақтарын
сарыпын жанып текеде
тағлаттар де текеде
сарыпын дуду қапқын
Тіру қарсан апасын
Которуп ого сапасын
оны Кудду кеткенде
Отуп ду кіпын апасын

ГОСТ 12063-75
Цена 3 коп.

БУМАЖНАЯ ФАБРИКА МАРКА РЕВОЛЮЦИИ г. ПЕНЗА

Арт. 5004
18 листов

ТЕТРАДЬ

для 3-dexter

ученицы Sejdana класса

школы

бакат болсо жарыган
күчү кеткен дарбыдан
кайрат кеткен боюнан
ушуга окшош
ишти кылууга
аракеттенүү
2 козу ойгондо
капталары озу эле
жан сактап калгысы
келүүсү
2 козу ойгондо
борулдак буларга
суркоктон бопормоктун

2

Суну үрөк сепкен
сепкендин запбы
Нарк өткен айдай алтын
Ай десе ашын алы Нок
Күн десе мүлүн коркуно
Көзүк кардай эриөар
Көзөп кайдай бейөар
Кара Нөрге карНаасы
Карды корда эпкин кор
Кар үстүно кан таңса
Канды корда өетпкор
Кужакузбай кара гаөар
Капедеп кара кашыөар
Беремтеп алпак тишөар
Неңдеген өопокшы
бар шы

Чөбөктөп бети шипген
Нарашыкту жипшеген
Таза тунук сыпаттан
Эрдин, боюна бойду кылап,
Кепшилерди даярлап
Өтөөкчүлүк билимдүү
Ардан сөз бопуп калабыз
Кулунду чөбөктөп апкелип
Төлдөр аракетин салабыз
Бирдей бопсун ар бирибиз
Топтоп дүкү кем эместей

Нітелігам анты акіздің
қонуына сақтадың
20 күнду тақ сапа
құрандаушкан ант қана
Әсерлегіш ең күнду
20 күн болғандо
барын қалғаң қалғанын
қол қол бареін ықпалын
откарбасаң ақтаңдо
уәдадам қағқандың
Тәуекелсіз ақық қоқурсу
тәуіктікту ықерурсу
ек кептеним өйурсу
ақ шіпеним гөгурсу
ақ бұдайсын ағыурсу
ақбақ құдаң дәлелурсу
құрам урсуң дарбурсу
урсуң

Ушешт арбак бары урсун
бирге тапкан тұз урсун
годонушуу ешуз урсун
деп аңтташып шертишіп
Аткарылсын кеп деишіп
Ак будай нанын гайтып
Кокуйдун ешпіп нанын
Как кеде анда кепайтып
кеп аітканда деп айтап
Канодогун созук бүтүшсө
Эшиктеги ногоп кутушсө
Аткаратып созуудан
коркок болуп кандыкдеп
уят көпөк озуудан
буркап шаркап ңнидеп
Бепсевеп деп тиндеп
ракмат досун ракмат
мен үчүн канды ңегеп
кату аітып мен косом
кожу капат девейин

6

Арбагы биик манастын
Арбагына ет коюп
Кабырын тарткан адамдын
Калтын бардык ат коюп
Оңдоп шыпкыло көзөмөлүн
Өзүнө алган урунсак
Кытай бийи Кыргызын
Кыргызды чагы сынбаган
Оппо көпкө кыстарды
Капмакка ташып кыргызга
Салып бүлүктү
Тапабаган ел шыпкыту
Жигитерди кун көпөлөп
Кепин кыстар туп көпөлөп
Тапабаган капмакчар
Ошондо урбаган бийчи
арбактар
Сенин атаң топтогу
Оптургон ууш кужоро

Жедигер менен ноогутун
кодоодогна кептирген дедим куп го
Жаваспан кутторун
Жедигердин гупгоро
дарбаспай Жаргап шгерим
Семеген менен купгоро
Жедигер менен ноогутун
апам дедим баштарын
Сөзгө тоңгозум угуттур
башкагдай Эл коргонок
Семеген менен купгоро
Жедигер менен сарыуга
Коштун курап кетпенок
Купгороғун корсугун
Жибинде Эл коргонок
Баланстын ууну канкорду
Кабынын тартпай апам
Башын кесип салыңдер
Эпге бүтпүк сапыттыр
Коштун курап барыттыр

8 Кун тун дөбей ічкі ішіндегі
Адам баласы ойынды
Өзөрү оғұл ойынтыр
Жақын ойлоп адаңдат
Урокту ондап тақұпқа
Ортого элді ішіберіп
Жақындырғыла ішарақпақ
Ишкап тіпді ойнатыр
Мұғалімнің ұлы тапсырып
Тақпақтың мәнін топтастырып
Ішарадар бөлді оңғо
Жарадан қорлық қорғо
Сөйлеп мәнсіз күлгөрө
Қарсы оқу ойынтыр
Көрөлөм десеңіз ішайтып
Қағқандарын жуалтыр
Қарсы ала тұрғызып
Ұшұнардың бәрісін
Ұзын құлақ ұлғаю
Жіптерін ақтап әбдесе

Кёк адаптын дегет от
кетет элес сапата
Атаздын кунун алгындет
Тапаска кёргёт салгындет
Нопусан тёзун кепет дет
озун народын берет дет
Кептеретдет кыстусун
сет гамкатга бетендет
дет оцентим кантозун
Катта-катта кат назбын
Кат назкатда бат назбын
Элш опо Тургат ат кыпдын
Кагнат тургатшарт кылдын
Озу тштет опу гу
Коргупугги коргу гу
Оцон ггги кандозун
Семетет кол курат
Барар ойун нокле
Натсын эпдет Тынгырак
Кокупдш менсш Ток эле

10*

Ишаситын учун семестр
Нарагап ашык пендеден
Буга, бегешкап адамкепбе
Мынтыка адис мергенкун
Гипегу кабып кепгенкун
Озу бардап ашы ишандар
Гольгыкпап айып тергенкун
Гынкопо менен эргопгоч
Нкопынап адашыбы
Нтчурокту тапашыбы
Опун апгап пойпопор
О, ашипону Гашапгап
Корун апгап пойподор
Гопдогпипда кандозуш
Семестрдин ап гурок
Бер куда бопгон зайыбы
Ашы тартып апам дегенч
Кангаро кыпаз айыбы
Ап гасайш созу гынында

1

Буронун затын тапшкан
Авіабіс кетер кыпымга
ужкан эпдер кел алтар
опсок селетодин копупан
бупарга вірас болду деп айтар
кыпымда эп кел алтар
буронун затын тапшкан
Аг коз ушун деп алтар
тын ілайкап эдіп тын коябын
эпге бупук сакын тыр
эпин кырып апын тыр
бизге паапат кел алтар
ваатырбе ушун деп алтар
эпин гаап бозоткон
ілардар кыпып онтоткон
колайга бупар барбаспе
кіпін болсо кіпасын
кыргызбын кегін апбапе
кытайбы кырып сапбапе
ден ошын кайрылып

Копымдын эпи кен алтар
бизге наалат кен алтар
Тескишки тарт дозуу
Ант черткен адоозуу
Оз тугган менен дүшпан
Аман эзем кан дозуу
Кол курап бара коштуңдер
дозуум менен шайтыр
Ишаа наткан элди бүлдүрүчү
Шайтан болуп аскырбаа
Озумдун заабым Иешуе
Агуроңуз албагыбын
Азанка башым санбагын
Мен наталбын кайгоо
Агуроқун коштума
Бозодогон эпдин убалы
Кылдым бопот шоштуңа
Сапырашкан кыргында
Мелем мелем эр опот
Азан тозок эл корот

Өзөлөп ыспат бандары
Жезир капат ангалы
Үвайымтарлай гандары
Кандайдан капк гуркурайт
Кайсы бапа бүркурайт
Капкка тушук куғ болот
Көкүлдөн кең кең болот
Менин ачгуроку алгалым
Кайгоро сагы ~~эмэн~~ болот
Ұккандарга кандосуш
Бизге наалат кең болот
Көп курап бөрбаштанаска
Өлгөнөн опуш менкелеш
Гөт бопбойшуш елпаска
Ұлы шертен кайгозуш
Накшырак сөз айтдозуш
Шұшуларды ойлошуш
Шүрдүш эпе кыйгакташ
Көөп назбай кайыска
Отту үбакыт үзакташ

28

Кан кыдастын озунан
ушуидай сөз колдонбо
кандуро ана ушкандай
кандуро, кандын жалгандыгы
кокус жерден мерт болуп
олуп кете жаздаса
Атаны канат арман кыл
Апасына кокус капган кыл
Ваатыр кыздей жигитсиз
Кайып кыдс турбайбы
Эр кыдсдей мёнжигитсиз
Жер дене кыдс турбайбы
Аткарбасак антпейлы
Кандуро шагы сынбайбы
~~Ата~~ атаны канат кандуро
сен ойлап эмес жарсыбы
Атанын кунун кудайдан
Дайынсыз жок жансызбы
сес сайгандуро бутконбай
белең

Арбак урун кет-ген
Журогу жок жан бөлөн
Кичүүм бойсо жанасын
Горого жайлай турa келип калбай
Жайга сайган конурдан
Бабын огун алып бер
Ушул тапта машаң
Эгер ирим болгондур
Соогу гирип цалдыран
Гун&тогурак болгондур
Арбагы өлүп кайдадыр
Өлөн айтып акылым
Кан дозун сага жайда

16 Ар пайы ын кандосун
Жетпеш кан алтай кайтасың
Жаш балаын коркуткан
Кайындын созун айтасың
Жеңил жезир ыспаса
Кылче болот уван деп
Оспоносун кайгынен
Арбак уван дегем болоду
Аны оспонон адам болоо
Ситылган ан-ани болот
Оло турган шерт болот
Озбон гылым кечкен соң
Аткарбаса ошондо кыйас мерт
Кан горонун ооздун ай болоо
Ушундай соз гой канда
Кан кыйас шуну ук
Кан кыйас турун кенайтпа
Кен аттыкамда денаңдап
Ар пайын кангоро

Кыргыздык ынак гого
кос дезем такыр болбодум
болбой мойнум топгодук
Аткарайын созуктарды
сен үчүн колдон озуп
кол алып маакул жарайын
тилиңди дозум алайын
ынтымак дозум каалайын
тек актайын кандозду
кыргыз деген аттыңды
каптайын аттын койдун
Алдоо, менен артыңды да
гөлдүк созу менде гөлгө
ага кана болбогун
Кандай шарт менен ынтызы
так оюну оңогун
кан кыздын ойлогун
ушундай сөз гөлкканда
кара неси канчаро
ушул ынтыу укканда

18 Суп пол шӧди бар к этим
Кулун шӧди инарк этим
Мойнуман бекем кучак
Оозунан оту дейт
Коштосон сӧлӧм моюнда
Кундузгул бардек токту дейт
Бразвилом кан дозум
Бразвилом кевшке
Кол бауган сенбарганда
Кептерим коштом Эвине
Дозум озук баргенда
Тапастӧ гаалапгандат
Алтын кулчум зерпереду
Кырашы
Ӧстевет таам апгандат
Кангороиуи эрдегин кӧлашы
Так ошондо сонагвы
Бакайды тоого кетурем
Найӧ кепсе

Мен капыкты опуром
Ошпонбогун кандозун
Мен Кыйусуна кептирем
Андан коро кандозун
Жокуну эсепте
Гуура бопсун эсепке
Фен оңентинбупоко
"Кайта кайта" корүүс
Ооздорунан обуңуз
Кайта кайта ап-күүлүү
Ого Гургап Нарі көлбөй
Кангора ат-ка шыпшы Нон
Навыла мандатыла
Кан кыядан бөлөгү
Ээсү оол алсыран
Кандай кундор болоп дең
Ооп ээсү шандыран

Акылын ичинен эркинде
Атка минген кезиккен
Элге забын бондурган
Китебин турган созуккен
Мырзу сениндей таштай
Каргорусу кашкорун
Колтасыбын семетеге коп салгандай
Бапыстыгыдай

Институт языка, литературы и истории
ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ
Инв. № 283
1982 г
Кирг. ФАН СССР гор. Фрунзе

Каз. яз.

Молдокеева
Сейдахметан
ай туусу Бөкөнтаа

Мамае. Бөч падаш -
тан узунду.
(Алмалыбей менен
Сөргакбан голдун
га барышкан. Губак
тын тегин)

ОБЩАЯ ТЕТРАДЬ

Институт языка, литературы и истории
ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ
Инв. № 213
ФРЯ
КФАН СССР гор.

Саны кашт Кун болгонда
санаты кашка толгонда.
ат семиздин жыгы болуп
аскердин баарын семиз толуп
Аскарлардан ескайнап аскалада
таманага батканда
Пор Ламбет деп айтам
Деп айтканда эп айтам.
Пуштуштун тоң Кенеси
Пордон ешеде деп айтам.
Кере Кыш казат жылганда
Шаргайга будун салганда
Семиз сарбаздан конуш бузганда
Этек жерлер даярдаган
Оси жыгын дайдаган
Кең кашка жеңеде
Кейип айткан Кинаге
Кыялатпуч кун болсо,
Кастыкда душпан учсуда
Какканаяду кун болсо

10

20

Кайтсеңдер бизди аябай
Кара Кытай коп шоокай
Со тороп чыгышыңар
сага сыйынабыз.

Тогуз шаар алтай бар
Токсон шаар шоокай бар
Башталган кытай дүйнөлөрдө
Батыш Керит чене
Жезекте Кудай келтирсе
Келтирсе Кудай шише
Адаматтар аттанып
Ак талаага жатпалык
Тээ эсенге Казат кылам деп
Бел байладык мактанып
Бсерге Кудуу откорун
Тороп чыгышыңар сактанып
Бекер жатсак бсерге
Бүүдүмүн басып кетеби
Жеңдешип жүргөн доорубай
Бүүдүмүн бекер бсребби.

Ишенбаев айтканбойдо
Антарсын сага эң бөлөө,
Бүгүн ысык саламбы
Бакшынан кызыл боз ингенди,
Баркын созөп жанайын
Сыйлашкан калың калайын
Сагынгандын көңүл ачайын
Үлүгөт болсо өбүктөп
Бүгүн ысык саламбы.
Ар Тоңдон луу билемин
Ажекеңча тууган ысык болгон
Ачка бардай аңдыган.
Алан эсен элбөөгө
Ал тууган торгой алыстан билип келгенсиң
Алмаат айтып турганда
Үйүңө сөзүң жеткенде
Айткандыңа көнүлүндөн
Жакып Манас ойсалынгандан
Бар көңүлүң алмакке.

Бардык кабар алгачкы
Батыска Кытай дүйнөсүнөн
Фарсы тилин талгачкы
Ойлоп турган сөзүндү
Оскон Аймак таппы деп
Жакшы жаза жаткы деп
Эгемге кабар бүрбестен
Эгемге балам дебестен
Жа аттуу баштап артыгын
70 Ардык тууп тарттырып
Казы менен кол салып
Кайт арпалап бал салып
Ырас менен шарап бар
Жибек туруу тамак бар
Жокко аттып бүгөрүп
Алтын күмүш бал салып
Бартанган алып барууга
Ал бир батыр тандалактырып
Иши немин ойлуда
80 Алмалыбет сыргак тарамыш
Карача Кавер тиштүү жолдуна

Булар имандай бетхелде
Бир талай ишлерге ялтелде
Баягы кой тороцун боарыси
Бакмаенда кагдын карыси
Онга хизмак батырын
Оцу атысын ялатасын
Ишчи башталары чукодон
Баягы Губах буруси чатыныт,
Жандан тиши тартбаган
Ласагаиы иеждан хагласан
Эрлиштен хи.кыин
Дки оёи бек хыин
Без ушда чаруы башгады
Бошлосодеуь оуйон жашгады
Ак баитаиын ор губах
Буя чаршыиан бастады
Шиш зоар Бозуда
Шиже суйлон тастады
Жакчеайын ишчиси
Буда чыроы басгады.

Айтып келгенде кубак
Манас жазып алыптыр
Каапырларга келгенде
Кантип айтып келгенсиң
Сен кубак бай текеге сыйт деп
Жакпай болсо дарбайтып
Жен бекеттен калаасың
Сурбурчун болгон кыялынок
Сукпай кетпей саласың
Жен бекеттен жалтаргам
Оңурдуңа агып Манасың
Манасова белге өтөр болбой
Жагып кетпей саласың
Мен болсом ортон алыс деп
Баарлекарга болуш деп
Жидай мекте эр болсоң
Четпей Манасың менен
саныңа деп
Жен Жен менделсиң
Менден башка кем дейсиң

Атаңан уулу сен болосуң
Апаңдан бөлөк мен болсом
Жалдаган уулу сен болосуң
Жалжасына бөлөк мен болсом
Кан болбой бара жерге бөлө
Кастай бара боюго жыр
Илгиңбет бетти талганко
Сергактаты алып башка
Өзүм турдум башымда
Субай баатыр ор болсоң
Жанас менен жез болсоң
Жалгызга мен бардабасың
Жатпарга менин адаш
Жатпагыдай кол колдун
Өртөсүна салбасың
Из алдынды биздебесиң
Додосуңун субайсуң
Кел дегенге толгонеда
Жигитлик көтөрүп бисин алсурбайсуң

Шенделе 40 тыын бырыскын
Шен эле чубах кыын дейсиң
Ферзуул ааһан турганда
Үчүү соҕу ургэнэр
Постой тушту Үр чубах
Баҕас кой торонун баарына
Кизи сайдыбыах
Алмамбит кэтэх ганганна
Ботхоны Бозуул аһыгар
Катаҕдаһан аһах хомыһыын
Хайдиҥдэ таһых дэп
Тыһы менэн ыонуут
Тоҕуоҕа чубах баһыгады
Ар туруку тустуут оона
Хомуйдаҕа чуҥуну
Кэрэҕэ ордого гаһыт таһыгы
Кайдасаҥ ойуут эдии дэп
Кан бордон оҕуруу дэлии дэп.
Бу бара ыстолтой бэлэхтэрин
Кайтарыыны һачах бэбин дэп

Жаштыкбай салган балдары
Жабайбыз иштеп өзүн деп
Жаман деп иштеп сыйлабаган
Адам турат кайдадыр
Өгөйдөн өйгүт бомбуган
Кубанжан манас эрбиген
Кайгыга Жунай оюн салып
Өрүктө калду кенбиким
Эрди сайга мен сайдым
Ата жалда манасты
Атай туркө доо кылып
Ага кылдым алашка
Кеч Ажыматы Кубанан
Кондурду абалын таласка
Кара суусу кан кудусу
Канга турмуш оюн кыйдым
Жанжалдан ысоону кол сайдым
Батырым сайдан сайдым
Кубанан ысоону кол сайдым
Жакшы сайдан сайдым.

Ордону бирге аттанган
Олонго кызмат баткандар
Жоокерлер бирге тоорукканда
Жаорде корун согушкан
Жанжалдан бирге качканбы
Жаорде корун бакканбы
Жанжалдан бирге жалынганбы
Жалгыздатып уялтып алышканбы
190 Бу кара чекиттей канжорлорду
Кайсы мынчек кабышкан
Бу чекиртке корбойдой деп
Чоокуна конбойсуп деп
Берер дичкеси бичкенеси
Бекерге чаптап коябойсуп деп
Ошо байкуска кетпей кытайдан
Кут чегаданы берилбей
Пах бажылдап обуңдо
найза таалайдан кайда соолуп
Жоорлукчу барчатын
Ойлогон чекчеде таланып

Эки туугандан Кол бассаң
Эсебиң жоок мол бассаң
Өкүрүп жатып эр Кудаа
Ыссыбасаңду өчөп бассаң
Үйлөрүңү уулуп турган Алсыбай
Жалкаарып бөлөктөп айтам
Шумдарыңа үлөрүңүз
Жайлаган Жоромун деп айтам.
Өйдөрүңүз Урушуп
Өзүңүз Жеңгенбоюңуз өчөп
Жиин заар Бөзүүлөдүң
Жасаңыз Кубаа тыгылып
Алсыбай Жабар бүргөдө
Аёгайдын жанас коргонуп
Турбурагаа кол коошуп
Сегиздей баатыр сыйлашып
Эгеш жыгып бойго да
Элго тушту эр Манас.
Өлөңү шуудуп бойду деп
Сегиз тушту Жер Манас

Бакай менен Манаска
Бакшеенин наалы бу Кубан
Биттегейнен бирге өскөн
Бишкегем сыры жакшеенин
Эрегиштен жаштагын
Эрмеги наалы кубажтын
Жети атасы дос болгон
Жерлеги наалы кубажтын
Куркурап кубап өткөндө
Өлкөн бойдон бекенде
Эгеч жыгач болсо да
Элес тукту эр Манас
Элге шумдук болду деп
Сегиз тукту жер Манас
Алсеидердин барында
Айдап кетирип басседе
Арбап келгиз таштан
Пайлап кетирип бизмиде
Озуседи бабо гончубу
Гезбеймин Манас уйкубу

Өзүндөн бааба жеңеби
Дүйнөлүк Маңас эскөрүбү
Казатка бирес жан тоокон
Батырдыгы даңы бар
Жигиттерден бирге өскөн
Шумгайларды даңы бар
Шумдашкан ысык Бембайлан
Шумдайлары даңы бар
Жигиттиктеги ысылыктуу
Жылдыздары даңы бар
Субаштай ысоодо табылбайт
Субан өзөй менен тоңкервейбайт.
Субаштан баалуу жеңбейлеги
Жолдоштогон адабе
Ачыгын айтып жасабайт.
Башынан акеңе асылбаганы
Баатыр Курай жаргаңы
Кара тушкуйдук Субаштын
Жигит ысымын коргошуну
Ысык өлөтүп тирүү бүткө
Субаштан мурун өлөлүн.

Айланайын адыс
Абыбулаңы тартқыш дең
Аңыл ыласа аптқыш дең
Куда аттың бергін қошқуда
Байғұсы сайда ғосқуда
Қадыңа бақай ыласқуда
Қыңыр дең жыңыл оқуда
Әлді созғо ғалмақар
Байғұда ғабар аңыңар
Шоқтығо баған Ғұбақ дең
Жоқтой тұрған ұбақ дең
Ұбақ дең добұш қақпаңда
Қарғыт бақай адам дең
Қақпаңдағы бүлер бабам дең
Бабаңдағы қойшы тұрғаң
Шақпайғы қақпақ табам дең
Қақпақ Ұбақ байқастап
Бұра тартқа бұғдағыш
Қадақ бағлық жоқтоғу
Қарғыт бақай тұрғаңыз

Ой планетен адабе
Өлгөндөрдөн башкан бүргүндөн
Курсактагы арем тарагын
Адам сөзүн үргүндөн
~~Курсактагы өзүй ыал эмес.~~
Бир топтото өзү ысал
Ысалы турбуш үчүнчү
Ысайдарын Манас ысалыз бан
Манас ысеүлбойт айтууга
Ак була ысеүлбойт тартууга
Маладен артык ысаныбар.
Сөйтмөгөн учун бетпесем
Йланактын адабе үчүүүн
Себеби менден ысептесем
Курактагы өзүй мен эмес
Манасты өзүй хан эмес.
Адасы бастапчу ысан эмес.
Өзөйүт менен Акжула
Тартууга келгү мен эмес.
Кудөгүлдөн одуктуу
Үчүн ишке ысоңуктуум.

Ўзи сизга тантанали
Янги йилни тилайман
Шодлигингиз кўпайиб
Ишларингиз йилдан йилга
Ривожланиб боришини
Ҳаётингизга доимо янги
Бир оз сизни ойлар кейинроқ
Олмосбек бетон қалинига
Сиғдиришни ўйлар экан
Ишчилар оиласи
Ҳаёлида бошқа
Ўйлар эди
Ўйлаётган кўпроқ
Ўзи сизга ўхшаган
Ишчи сизни ўйлаган
Ишчилар бошқа сизни
Ишлаб чиқаришга
Ишга солишни
Ишлаб чиқаришни
Ишлаётган кўпроқ
Ишлаган ишчи
Ишчи сизни ўйлаган
Ишчилар бошқа сизни
Ишлаб чиқаришга
Ишга солишни
Ишлаб чиқаришни
Ишлаётган кўпроқ
Ишлаган ишчи

Балам кубат тапшыгы
Тарап бар болсоң ачообузду айт
Жакпас болсоң да ачообуңа айт
Барып болсоң ачыгыңды
Бакшы менен ыр кубат
330 Жанагыдай адам табылды
Ой балам өсүп жабам обжыры
Бакшы автот туралы
Ушу созду Ургында
Жаманайбек абалс
Ду тапшыга барабыз
Тапшырды Кожо толгоюм
Жолдуң ачата бергенге
Жоробун ачудун далалын
Кой торо ортең кетайтар
340 Ишенбеймын кол айтар
Шылтоо Кылып ор кубак
Тапшырга кетип дегайтар
Жаңы Кылып кол айтар
Абдан созду Кол айтар
Жаңдык Кылып ор кубак
Тапшыкка Кетип дегайтар

Мунусун Манас кобосо
Баке бу дюнуя дагы бар
Коссоп анда кулактын
Жанын алып кубатка
Бадеша Хакай барганда
Манаока келди жарлыкпан
Манас деле барбасаң
Батыр деле дарыбайсың
Жаны ага бийбейсиң
Дагы деп сайлап жеербейсуң
Ичин ичи бийбейсиң
Ичим деп сайлап жеербейсуң
Эртеден бери курапатың
Бир тамай сен
Субактан кун жим дебесең
Атаңды кубак алган жоок
Сенин армаңың ичте
Калган жоок
Балакен жаштын ичеге
Бакай жеген баргам жоок

Алып жүрдеш бұлақтың
Бұлбейсің Жанас ұлының
Аты бұлғы жанға дең
Аққанат қарға жұрға дең
Ақтығыштың Байғайдың
Ақтұған әзуы тығда дең
Алмамбет менен Сарғақпа
Ақыр әсеткіш ғұбақтың
Бабай ақтың жұрғанда
Ұшу әзуі ұрғанда
Жаңа айтып сапда дең
Жұдай ғасалған қапы дең
Бақтыбай ағып ғоң баатыр
Қасеттің серіп ағаның
Ыңғаш бұлақ сағаның
Ақтанұзға ғаныңың
Ақ ғасомбөрстой ғаныңың
Әкі әсеңдеті әлеңді
Ақ тоқұзы бөлеңдең
Ақпа ден атқа мінеді
Алмамбетке құбабаты
Азар қонып берем дең

Жакшы угурдан келеми деп
Орегишкен эки эрге
Акыл насат айтканы деп
Жакшы сапат бунарды
Жой бурыш менен жайгаш деп
Ат коюшуп келишкен
Азгенеге келишкен
Ырак жаш эришкен
Дал бир жигит эсен эмес
Жарым кунда жалыктыга берешкен
Жалыктыр оюй угар эмес
Жалгабай коёгу он эмес
Жарлыган эсону жилдрон
Шстиги Жан Жолбарбай
Оюй ар эмес
Бунар келе берешн эсону
Бос сөзүрден учуш
Жеши жаган жеспеде
Ж Алмамбет баатырдын
Шилдрон баган эсепде.

Токтоп турчун хеп айтам
Токточ Сергак дер айтам
Четтиге Кандайдеен чучу баспарбен
Четтин кан Козурбай батырбен
Следен салган ісому бар
Ырыс менен ишпеген
Ала неге ісому бар.
Ярлыкты ісому деп кепген
Фаатпу ісандеен жору бар
Фамилиям дайын осуш
Бай кан тур сарган созуеш
Кызыпанак Козурбай
Ырыбы ессо кайбаган
Ырдын баарын ісштыпаган
Кижеагар адам жагарбай
Кассиатка салып кеткаган
8000 усто бир ісалып
Ярлаз ісатып бупургон
Тур чулеу келбей койбой дер
Буда тудуп бери кутпаган

Бор балчан сой темир
Дүбөй таман боз темир
Боор уста андырбын
Арыс менен салдырбын
Пилерон салган таман бар
Пенек этинен жаатман бар
Пилемелеттан мындай жасоо болбойт
Пеми жасоо аётып сүйморд
Оо сөзгөн теке барган сообойт
Песи быяк жасалыша
Озу бери жолтоо
Адам затман Карабу
Кашкакар деген бишик бар
Пыкодоъ аккиласадген кийик бар
Озу хабын ах кылыс
Отпогон ессри сар чекпега
Кабаргасы балдайдын
Мурун баарынан кесеты уккуда
Анын быяк алатаяда
Каакан бара Кудуш бар.

Мунун баарын ойлойлачы
Кан боюндай улуу бар
Асыл таштан коргуу
Коңурбаштуу жылчыс
Алмастан оюлуп коргуу
Алмастан оюлуп коргондо
Бу дагы сөөк менен кабар берчүү.
Сөөк менен кабар берүүдө
Макей Манчу кичүү
Макеңдин аяттын бүрөйүн
Бар ысоругун балтырбай
Башынан аяктын кирейин
Кара Кытай каңгысудан
Кызгай менен аңчысудан
Чуулган Макен бала эмес
Мунун адам коргон жаан эмес
Боорсөктөн арыз алуу айлык
Лепси деген шаардан
Балчынан чудай егерчилик
Касап менен баардан.

470 Кун тиккан сайын жүрөгүм
Макендин элеку үнүнүн
Катуу сугуп башында
Бул дүйнөнүн башында
Ойлоп жүрсүң эми бар
Бак-дарегиң адамдай
Мунун кийреги эсимен чыкпайт
Бир булачаң тамчын
Бир кулачын ысымынан
Азык жулуп ойлобой
Ич дагы адамдан этин сагынган
Ке-бирөөнү эки 1203
Ке —"— ысыгыз 1203
Ысыгыз козу елеп наам
Ташты малдай кайнаган
Ар турлу ёсөн ошолдой
Адамын кордой асдаган
Макендин үчүн табарын
Атайын гоз Кок баатыр
Бадага ыссыбаган оргон табарын

Ажаган тең Кең бааныр
Алтын асыл кездеги алдырып
Ат которуп кыуып алдай
Арабага салдырып
Ичип келген бээлиге
30 койдун этин кесип
10 батмандын унун елеп.
Канжа тартып тутун кесип
Казанадан багынат
Бакан аалы кабылат
Керилүүгө дем ойлобо
Келгүү душман үшүнүп
Каидай фенде болсо да
Кара ченеп бычпагар
Ичи таалам есе бопо
Ардам жетпесе бадынабыз
Жолдоп келип Козуи баштайт
жаанга
Бул иште ысаанналга айдайбыз
Масленицин оюнда 3-күнүнө бет болуп
болобуз. Майга тоюнда.
Ачсалы келип Исатканды
Азабы тастай каткандыр

Башпан аяк. уктуру ден
Бастырмы баатыр ден
Жоого тушуп кургактын
Жолбустуруучу аңдыктын
Азаматтарын ээсинен
Жоюп турган буркунун
Казактар каткан
Калмакка ден урунуп
Жалгыз жаяу ээси менен
Жайдарлыгы Алмаз башталган
Кезекте катып калмактарды
Кырбен ээсинен таштады
Ага сыргак жеп айтып
Кырбен ээсин жалдуу артынан
Кетте ээси калды алдында
Жургон ээсинен ок эмес
Кеткен Зоогун боорунда
Обочологон быйтактар эмне бар өңдүү
Шумкар буздун албагын
Шуктун тышынан бир орго
Меки чукурга тыгылган сайбагын.

Алмасаев Кунун кеп айтат
Анадай эмес деп айтат.
Озун тогген бараткан
Кара Зоонун тушунда
Байгы сага мен айтам
Каргаша каткан учурда
Кербен сөөдүн озунда
Кай карагай козунда
Баганда каткан катпайбы
Азабын аттар тартпайбы
№ 4 ишкерге менен ишке бер
Эмне ше бар оюнда
Бакчасын байкап билебер
Ал акчага Алмасаев
Бийикти тогген башкача
Сыпаатын ченеген бир башка
Байгы кой тоюнун бакчасын
Сокпогоно Алмаз алмаса
Аттан туспо калбасын
Аттарын байлап салыныз

Канкан элес балекет
Канканга кемедиң арагет
Сағатлардеп канканды
Жаңа жұлдыз канышпы
Жоңды бағдың ұратын
Тәңіртең бағдың жұлдызы
Ие болбосоң ас калбай
Жақсы жерде тас калбай
Ажа канкан қарғабай
Ауған жерден табылды
Ажа Сәурғақ жел айтар
Жел айтпаса дем айтар
Кам айтпасең Алланбет
Бұл айтқанымен есалған жел
Ісмары бар әңгімесі
Жаңбыр элес жеңдей жел
Сәурғақ айтып тұрғанда
Үйлесің созу ұрғанда
Ұялғандай Алланбет
Ұзын бой бастық болуға
Кызық оқу сақ болуға

Ыдаай ыарай ёсүгүрүп
Ыһыах барар тыйыгын
Ааттыһай бир жаһыы
Аттаах Аймах ыһыбыт
Кэлиилэһиҥ азаматт
Кэссэтин бомбойт буп эрдэ.
Кара таас кэтэҥ харсыһан
Кайгаһай понды тарсыһан
Тоҥдун уйдай жара таас
Тэлгэйбэт таһаан ыһаҥҥа
Тобосуон тийитиҥ
Карыан жаһаан көҕүлэ
Кайгаҥа бала ёсэстиҥ
Кайгаҥ ойдоо-табыгын
Кайгаһай жайдаа ыһаҕыҥ
Кайгаҥдын ыарын тоҥдугун
Аҕастаҥдар баһыгар тэҥэ
Ойоҥбөт созулун отдугун
Эҥэ ойдоо бипиэтэ.
Жаҥа ыһыах кэлиэтэ.

Ядан мелдай барғанда
Кезекпенде күлгеде
Кемпір ояқан қалғанда
Сосған баатыр сөнүкпейбай
Башкенды өлтейт деп айтат
Өзү қайтып ак күлгеа
Мұнын оттогон ешеуі ешпа
Кабарғасы қайдадеп
Қаарғанан қалбыс ушуп
Ак күлгеа эмес адыр деп
Буданз ұяа қанат ғасыр деп
Ғ ғаам бойдон ак күлгеа
Қан қоңырға барар деп
Қапғағайдан ғағарбай
Қан адғын ғемпінабай
Қандай сөзді сапар деп
Айқоқ шапас баатырлыз
Ертең арналуу болұқлар деп
Ғалғабайдың қарт құрлы
Ұрқаз шыйрақ шарап бақ
Ғабақтан мелдай ғқарап бас.

Буга тартып сыгарып
Сендей жаман иссо жолес
Буда сенен турган чунагын
Алтан тусю жалынып
Алтарын байлап сойсын
Ажайдаган белестен
Ажын иесин жалынып
Эжиженин барсынын
620 Жасын иесин жалынып
Жетжан эжедин осунда
Турган эчем акчунгса
Как карагай козунда
Сыгар батыр тоссо атын
Жергетун тошт беске атын
Алманбет турду башка атын
Буп эжоо кулжаны иешпы жакшатып
Ак жулжа жапды иешпы
Азгежже башы жыгылып
630 Дардаган кулжас оногод
Ак жийген иеерип корупчу
Эжоо тех жийген оген дех
Сомбуз иеажы болуден иеле иеоло кырчын

Анда мындай баганда
Кесепетту ордого
Кетип ысакан жаганда
Конундоң ордок ысатат дек
Ордоктуң Алмаң атат дек
Аесепе тасең Куу ордок
Аебы ташгай татат дек
Макасы жалдың арасы
Ишенбеең Сөзүгөнүн
Жусао ааның карагы
Анда Сыраң жок айтат
Ата ганат жалмаганы
Бендин созуң ысоңгаанын
Куу ордок ысатат конуп дек
Кежеесиди ысалмадың
Касхан кара кудукта
Калтыт ордок ысатсын дек
Ордоктуу жалмак баштын
атсын дек
Кунду айтып Кундурун
Алмаанбетте жиндурун

640 650

Алтан тушо калыптоо
Атагарын байлап салынып
Ар бай балаз белестеп
Ардап ескатын хонынып
Кондо ескатпан ордожтун
Озун алып корусун
Тикирейип карагай
Козун алып корусун
Шуласпугунда тартылган
Кыпчак алып корушун
Кайп эмес бара салжеп
Салмак алып корушун
Ачыда Алмамбет деп айтар.
Кен аштында деп айтар.
Сайтан берен ескан деп
Бар создуп турушун
Оспурунчо Алмамбет
Айтпан эмес ескан деп
Эмес билдеп кылган деп
Канды бекем буун деп
Кайп журмешпи учунан
Мен дайын зымын деп
Алтынан журуп башка ат деп
Башка атында Катман деп
Башы калган босунун
Козуно ескан корушун
Ордох оксо тыртыпан
Башы калсын бырткыпан
Алмамбет семсен Кыя ажын
Сыргак башын ала ажын
Кубанып калды баатырлар
Куу ордожту сурапын
Алтоон Кулжук ичез канат
Арпа калган доенде учун
Айтылсын деп бир санат
Жан боюнда дайтып булар бир койгон
Жен азбаган.

Ал кунч жетже отсутушун
Жалгар мезгил болгондо
Тун ортосун роганда
Шоктон туруп жен айтат
Шоктогу Сыргак деп айтат
Кече мен бээлеңден оянганда
Үеңү ысонду басканда
Жоболондуу кытайдан
Асан го туңшуп калганда
Камыз кытай канжыла
Канчалык салдам калбаны
Кайсан бурын айтайын
Менин жан козур ордуу калбанды
Ушу эсерге бергенде
Бурулман айт корот деп
Кремдуш эле бекитип
Мен ~~атпаң~~ аттанган кынган канчалыда
Канчалык таап алалы
Ананчсоңго салалы
Алмалбет айтжайт исалганды
Таап алат этому
Тамаша салып жетели
Паз аткага далай бур
Сергагаңе салагаң жерге ысетели
Ажда Сергак кеп айтат
Ажыгыл мында-деп айтат.
Сен б-ээлеңден жеңгеңиз
Ажда неге келип болсо
Козго сайса Корунгуч
Ай карагы жүк болсо
Соомдой алгэдэ Комдуш деп
Комдон алуды ордуш деп
Бизневодиң кытай созуңдон
Калжалардыр биңсер эсеңден

Канжса таап аламдеи жаңғырған
Қаңғаған адаштың есолдоп алғыран
Жұда Алманбет деп айтат
Жігітшілу керек Сырғағым
Айтқанын адам ғылбағым
Ағыруы майтық ғылбағым
Тапам деген ғаңғалағы
Таап берем сенбедағым
Қазақ бар қонысқа
Қарғы атпайдан сұратам
Самаров менен ақылғаң
Қыдыл сақыл ғылмаққа
Қызығжаңдан дереңдеп
Ие Қоқандың ғаңа сұрағаң
Қатқан ғлерім деңгейлі
Қаңа жаңғын жұшу деп
Қатқан ғлерім ұшу деп
Аз ағлеңе Курулып
Ақтан жұшу бұрылып
Тұңғон ғлерден Алмаздан Қаңғаға қону ұрұлып
Жи ұғ ғлерді ғасғастан
Қатқан ғлерім ғасғастан
Ер Алманбет шұңқайтып
Қатып қойған ғаңғасын
Сұрып алды бұлайтып
Қатқан Қаңғаға шығу деп
Қаңғаны Сырғақ сына деп
Жұда Сырғақ деп айтат
Кеп ассаңда деп айтат
Сен адырсың ғалмақ деп айтат
Қарағанда от ғанған
Бұрға қозду ғажырсың
Жарығақ дағы бар
Қатып қойған ғаңғасайды
Сен ағұғын алаң жатыңсың

Адамдарга ислама ексек
Адырлагы сапда ексек
Эми бизди бартыздар
Урыс хылар сапымда
Эрлигинден тыштасек
Жетиси жаназ бир хытай жатыздар
Сю олбогон хытаетым
Сонуда сендей болбойт дек
Аллаибеттей батырды
Жандай адам кордойт дек
Кодолмат эмес ғын еозум
Сени кордогон адам оздойт дек
Адырлагаз бизинди
Ажалымызга ишинди
Адр хытай Куятуздан
Сен хытуубей ексуру ексинизди.
Сюга Алла сюга дек
Кербей койсоз кокустан
Ғын пасин ишиндан кюга дек.
Денгизду оён сыргогым
Керем дген бангсамды
Ерубей жанжит Коёмын
Жанжаны бсрип Комына
Жан Аллаибет Эр Сыгган
Хытайдан ексуру ексомына
Бунар бада бсрсин ексомына
Батыр Жанас сустан бар
Байбазар созду сотуган
Ксдешка Бабай жанызар
Бабай адаз жарызар
Ишиндан жабар алыздар
Жапыктага денишин
Аллаибеттей батырдан
Ыргап ишин корушын

Канкан элес тоо эжен
Байгабай деңгеңдеги заат
Маңдеп бойчу ачко эжен
~~Ишке~~

Канканка деңеп турушун
Аймонбеттей баатырдын
Канган ишин көрүшүп
Ысомубуз ысакеңи болду деп
Ысана ысоого кириишүп
Андан кийинки баргында
Кенебеттүү ордокко
Келип ысакеңи жалганда
Аяшын күйүп ыссыз болгон
Деген жалган дүнүе үчүн
Катышкан деп бир санап

Жол бойна дардактын
Бутында Койгон эжен азамат.
Рабиға болот дингедеп
Асеп болот ысинге деп
Фир жалай барап журуп
Ысомубуз ысакеңи болду деп
Ысана ысоого кириишүп
Ысан айбай элеурүшүп

Эми ысоого саамак деп
Эрлеүдү жаап аамак деп
Аймонбет Кубан барбай деп
Асты ысагып барбаса
Кизген Көшүп апыптыр
Коомарттар ысоого сапыптыр
Сакчудан ишек уп ачтейт
Данай ысерге барыптыр

Атпай турғуп тороду
Аң кайтарып куу суроон
Айбай сапган ысери үшүп
Аймонбет Сырган артындар
Жоктогун деп чакырды
Жүгөн Жанас бакырды.

Тыкшанда бунар койгонгесок
Уйлан есек деп ушунду
Айкол манас ойноду
Кыйкыргандыгы бекер деп
Келгенин ушу есептер деп
Исенген туруп ак кылле
Иер жасагыгын кетер деп
Ак келтенин асмандан карай
Сунгудугун
Шоро этпире бир атты
Кудагы сенен кулакты жунгудугун
Башынан дайын ак кылле
Ак илле ушун ушанда
Эмне шумдук болду деп
Арежандар айран калыпты
Айланын артын караса
Аясатын кызык жалгано
Арежан манас Эр Кубак
Исарыпа келет асанако
Исойбуку есандап алыпты
Исомарттар есепо салыпты
Ак буура сеок алдында
Кудагы айбан боз ишинт алыпты
Эмне шумдук болду деп
Арежандар айран калыпты.
Анда сыргак кеп айтат
Биз кепген жолдук тарбеле
Отосунан конушкан
Конушуң есоңуң бар беле
Кесепеттуу гой жалдай
Кезенип есургон Кокурбай
Катыра есепен чапкан бейшем
Биздин кабарды угуп капсан бейше

Калдай менен согушуп
Кантура найса салган бейим
Ак кула жунуп алдында
Ысы бетинде калгандейим
Аман Манас, Сыдабай
Бизди коздой салган бейм.
Ме болбосо кандарды кудай аткан бейм
~~Кара ысому~~
Карны ачкын туи жунунан
Кара ысому катган бейм.
Адилдуук колун Манасты
Ак кулаган тарткан бейм.
Аман ысообун айтмакка
Бизди коздой салган бейм.
Аткан ысоодун бомбосо
Арпаздан Манас келеби
Бскуге Манас келеби
Жуну бет тешкен ысоосу ысеседи
Кызбей телеле кой менен
Кулат береби.
Билгизчин десе билгизеэ
Аячын деле адамын
Алмаке озун ойлоп сыкпадым
Башка ысох менен барууга
Кара шургай ысому ысох
Кантап шуруп барууга
Ким коздуудон коюу ысох
Кемеп шин мен билдим.
Эр кагазын шер эмес
Балага таап келгенч
Уну батырын ысекиси
Кенеш элес.
Озунун агаз тубаштын
Сыйлаган бар эле
Созунда кебе кетар эле

870 880 890 900

Батасуда хыргын дунисанга
Жунун да братчылык бар эле
Батасуга Чубак деп айтчан
Алмамбет баштаганын деп айтчан
Баатыр Чубак олтургун
Манастын ичин кыдегезген
Алмамбет ташпи ташды деп
Айтпаган ойлор ачады деп
Сыргак ташпи ташды деп
Сапатын ташпи ачды деп
Ачах Чубакпын сынган тары деп
Ушу сөздү чын деп
Этек сыргак таңба деп
Жаман ойдо ачпаңыз
Жаңдын сөзүн угабыз
Ал алгенга болгумча
Айтып озун ичийлеңе
Бакеасыгасын астына
Баатыр Манас хан жеңди
Айбаштаган Сурманын
Байгы айтышу Чубак
Эр жеңди.
Жооси Чеченийбурун
Исондон болун бу жеңди
Жаа Сооганжеңса сооган деп
Сапыкеч данай Кокаден
Өлтүрүпсүң болду деп
Убал барбы деп
Чубак болбой барам деп
Өзүңдү жоюп алам деп
Үйүнөнүн ичери кеткен деп
Менделе барып жеңем деп
Эрчитип жолдон адашды
Жеңип бу жатканын жаманбы

Пиқирап жиғылған Алмалыбет
Үш сөзін бақпағанға қаламбы
Мақсат айтып бір ғанға
Айтып созып ғасырғанға
Алмалыбеттен ғұбұрған
Арпан ғасыр бір ғанға
Кіссесінен ақша төгілгендей
Қиссасын жайып көпшілікке
Ұлттың эпос Баққұлтан
Қиссасын әлі ғоғын деп
Соғындырып бітіпті
Жастығынан ғеліпті
Жорт ақша тұрғыдан ұғындырып
Пара қалпақ киіпті
Дүкенді ғасқа тоғайдың
Ақша ғесіп қоғыпты
950. Артынған жұрт ғеңеге
Мұңдыға қайтып қоғыпты
Қабылған әулетін тоғайдың
Қаза ғесіпті қоғыпты
Қағжасқадай жұрт ғеңеге
Мұңдыға қайтып қоғыпты
Қиялынан ойлап бағыпты
Қызметін ұлған қоғыпты
Мұңды Алмалыбет ғорғыпты
960 Тұлпарлы ғесік Алмалыбет
Ғе әбділадан мұңын ағыпты
Бүге сөзі Ақкөлдің
Қиялынан ойлағанын
Қабылдаған қойдың айтпастан
Ғұбажтан сайған ғеңгенін
Қайтарға ғанат ғесік
Алмалыбет ғеңгіз ғанғанын
Ғұбажтан қорғасын оғыпты
Ден Алмалыбет атқа қоныпты.

970. Конок дех мен ойлосом
Дүйнөго журок боломбу
Кече мен кожодон барбам
Кабылдын барбы менгенин
Алманбет Чубак аттанып
Ай Кожодок бата алып
Жоорулду бирге жоорушуп
Кайтарде козуп коруштук

Кагылсам бирге кагылыштык
Кагдас кожуп калыштык
Салгында бирге салыштык
980 Сандаштын сынын алыштык
Ак бата дөнөнү баласы
Өзөнүдө өзөк болуштук
Алманбет айбак жал эмес
Сенедей ичем тар эмес
Кыянаттуу ич Чубак
Кылар ишим ал эмес.
Азаматтардын бирдигин
Сенин айткаңы магам ар эмес
990 Себепсиз ишке тар салып
Сенедей ичем тар эмес.
Салгында өзүң гана кой
Салганың мага так эмес
Бүгүнкү кайып кетпеген өзөк
Бөдөнөнүң мага так эмес.
Алманбетти айтып бир банча
Айтып козуп кеңейбанча
Түйгунуң Чубак оңтолуп
Алманбеттин созуно
Туралбайлыш токтолуп
1000 Ал дегенде иштейсиң
Аскерлер сабер куттойсуң
Чечендин ич Кытай
Кенебей кеңеңди өрттойсуң

Өкүнүч кесее Губайтын
Өзүй орго жүктойсуң
Аймагынан сүйлойсуң
Адамдын адасыбыбысың
Жанга ылайык өлтүрүп
Жалгыз хытай жиндейсиң.
Сендей мурун Кыргызстан
Талканча киши барбаты
Татыраата ырыкы айдап
Кенчилик адам ушпанбы
Жалгыз хытай сен болсоң
Сенин ырарманакаңа мен болсом
Атыңды өзүң чакырып
Алыстан кенжен сен болсоң
Губайты кудай урбайбы
Жылаңбет сендей кем болсом
Кеч орто азия ичи болуп
Өчпөс Манас шер болуп
Бастаткан ырсоону бастырып
Батыр Губай мен болуп
Кок ысык жоого шер болуп
Кокту ичүрүп дат болуп
Ак хытай жаңы кол Кыргыз
Өз колунда ырсан болуп
Колуңду өзүң кармадың
Колуңдун Губай жолбадың
Ак кеңеш өзүң кармадың
Ак ханы Губай жолбадың
Хытайдан айдап ырысыңы алдың
Кассиядан таман шуңы алдың
Шериңди таман жыгып алдың
Ак сууну таман боз алдың
Ыссык Майнын тогоротун
Чез казанын кочкортун
Хытай шаар пайгарды
Акыз Губай башкарды.

Алтыс шаар үйүр да
Айлатындан ылгаганды
Байрыкы көлдөнүн бүсүрөмдөн
Байда көрдүн үлүгүдөн
Кыргыла ғасырдай
Кайгалаң жерде көсүлгөн
Ылгамбаст шуну санайбы
Карабашыңа ыйлаган
Көркөнүнөн жан шооруң
Кызын тартып ғалтаган
Күндө алдын ооганды
Оганды ға салдын соғаны
Мен барбаган дегеле
Жабы сиан сөө жалды
Барыштың дегин өсөрөнөн
Бөвөн алыш барыздын
Барыңга салдын каранды
Барыздын жарк бантанан
Көштирдин буга Кон санат
Көрбөдүн дөп жими тонаң
Көрүп турган кон алаш
Жгиз коргоң үрдүрдүн
Текши жайса сүндүрдүн
Айландыра ден жарман
Ведердің озуш жармадым
Ысчыш Кубан жалбадаш
Алты аб ысатын атышпатым
Кызын ғанға батышпатым
Ысаны ысетинөкө ұғкан
Ысерге сұлан ысатындатым.

Камыш тиркеги барында
Кандайча капка шарасына
Барабаны конду аз экен
Мунун да падышасы ёлсоң экен.
Жетип алдына барайын
Баранга сабалап жарайын
Ошол шумдугуна бар бар өлсөн
Эшиң Чубактан коргон залалды.
Жеңда Алмамбет бар белең
Жеңда Чубак кор белең
Жебей таман ушунан
Эшиң Алмамбет ыңгай зор белең
Жапырыгын четинен
Жемиңкеси тебинен
Өлсө менен сөгүштүм
Жулдо майдан болуштум
Сүйүштүн каны чек тиштир
Кайчем кийими зоо тиштир
Бу дагыз өлбөй әр эмес
Жаман олчоор әр эмес
Жемиңге келгенин
Асыры менен көчүрдүм
Ал тушуңдан карагы
Жетиги волганын суудун көчүрдүм
Баатырсынган орусту
Жаксосуна айдадым
Баарын бирдей жеайладым
Өйдөнаалдагы орусту
Ошондо ичкө пайсыңтай болуштум
Келечекте заманга
Карачы көкшит койдум конуштум.
Англя менен аңташтым
Жизин жанга баташтым
Исабабыр менен басташтым
Бай сөгүш болсун болсун
Мен жазып жагаз ташташтым.

Усалгаз айтпу куу тұяк
Ускаар келген куи олеъ
Ускаалыктыу тил билбей
Капсар келген куи элеъ

Калет ділібай созуңду
Кан поторуун взуңду
Кан болгодо какайып
Ме ачпайсың кытай созуңду

Ача мынча ойлочун
Айтпай анаъ созуңду.
Субаъ айтып бір ділга
Айтып созун ескайганча
Ілгалбастен ~~бір ділга~~ губурган
Арман кабыл бір ділга
Атанаен арман дүнүйө
Арбыда мээнет кунуго
Тим ишурган ескенде тим койбой
Тілідікді губаъ ескилиме
Кадарым келді какайдым
Семин ватылбай койбойм бирилеъ

Кабарова катуу бсрипсиъ
Кабылан торон ишиъе
Элдүүлүн созу ээ экен
Эгеиздин созу кем экен
Элдүү губаъ сен экем
Элдеп өрбин ескарапын
Губаптын козун карапын
Өзеи таала кудурет

Менин не журөүн пенде деди экен
Капастүүлүн созу ээ экен
Капастаъ губаъ сен экен
Калыксыз паран ескарсетын
Честиги баликтүүн козун карапын
Кадыр алда кудурет
Неден пайда түзөүн пенде деди экен.

Канаты есек мусуш есек
Канаш ғесуштун бири есек
Кайғыду боғон мен экем
Кайғуда боғо сон экен
1150. Канғалық. мақты боғсода
Қалғынан астан қор экен
Қалқаңнан асып ғесуғоғдо
Әр ғесіштен баланың
Қатыраақ ойын оң экен
Сегедей ишке кор қылған
Ә ғубақ. менде Кенедей кешік ысақ. экен
Қалған ғоқтуғ қытайдың
Қыдаалаңның ұшу әлем
1160. Қызғалақ. ғубақ мен қаған
Сенің атаңдан қалған қуй әлем.
Қана ғоқтуғ қытайдың
Мен да қандайың ұшу әлем
Қалғаша ғубақ. мен қаған
Атаңдан қалған қуй әлем
Қызыл ғоқтуғ қытайдан
Қайрылдан азық сегедің
Қиғалақ сага ысекіндім
Ит созуғ ешқан ұқпаңда
1170. Ит ғубақ жиғыл қорғо қомұндум
Қырғаттың аққанақ
Азаттуғ тозоқ ысайғанақ
Аңқылдан асып мен ғедім
Ақ қыра сага ысекіндім.
Ақ созуғ сегедің ұқпаңда
Ярлаңда Қорғо қомұндум
Ақтасдан қағтың дың ұшу
Ақ байғамбар бір ұшу
Ақырғатте тозоқтың
Азаған қорбое Кун ұшу

1180 Ал Ыспаһанға киши үчүн
Алтай аллаһ ал үчүн
Курсан манас шер үчүн
Ажал ургач Чубак сен үчүн
Мекарге кызмат кылдырбай
Менин артымдан кенчен кай кучуң
Жалгайдаң Чагым дин үчүн
Калмайга Сұлтан бир үчүн
Кызгайдан қалган қалгамын
1190. Какшатып мүсекүл алгамын
Жүн кызматын кил үчүн
Кабанан Манас шер үчүн
Каргаша Чубак сен үчүн
Калкыза кызмат қылдырбай
Кайтишып келип кай кучуң
Кыргайдан Чагым дин үчүн
Кызган бабам бар үчүн
Кылмашта тозоктун
Кайнооду корбое кун үчүн
Кыргайдан қалган қалгамын
1200 Кыйратып шумкул алгамын
Кун кызматын кил үчүн
Кемпир Кыргыз ол үчүн
Караан манас шер үчүн
Кызданах Чубак сен үчүн
Кыргызга кызмат қылдырбай
Мага кызыгып келген кай кучуң
Ордогендеп Чагым дин үчүн
Мекке шооруқ бир үчүн
1210 Беш кунлук дүйно курбидеп
Курман ейдин бетинен ғорбар кун үчүн
Бүл кызматын кил үчүн
Белгину манас шер үчүн
Бөлек кесек Чубак сен үчүн
Всгинде кызмат қылдырбай
Бекатсиз келген кай кучуң

Айрыкч эмес лок. эле
Алтын мынчек бек. эле
Кан бастырып чыгарат
Канжалык оодо иссек эле.
Азирет султан бойбосо
Мекеде Кан маанска бар эле
Комлок эмес жар эле
Алтын мынчек Кан эле
Азирет султан бойбосо
Чеч Кейпелүүчө бар эле
Казыр бабам ыскар болуп
Бачелыда буттуш батадан
Азирет Кызыр атынды
Алмамбет дер атагам
Алмамбет Кыргойт өлүмдөн
Алмадан бенген казадан
Кулачын жуткон жыландуу
Кабогун жутком кесилүү
Бул сөзүнөн алмамбет
Ата - эненен бөлүлүү.
Ак ыскандан дин учун
Алтын тактан бөлүлүү
Кызгай дейсиң бойбойсуң
Кагыган суйлон койбойсуң
Кан Алмамбет баатырды
Сен до кандай ыскан деп бойбойсуң.
Кытай дейсиң бойбойсуң
Кабыгасың койбойсуң
Кулчурун койсом бу булду
Кететь деп ойлобойсуң
Кетпей турун бек. алам
Бубай турун ыг алам
Алам бетен ыскысы
Алам — " — өлүмө
Алтын так. мынчек эмес.

Яг

~~1250~~ Кетет деп менен ойлобо
Жеңеси бутуна кебиге
Кайнадасы кенжеси дегенде
Жамаата Сұлтан берилди
Жан жолдоосу жиликти
Жаның этоок бир болчу
Ушул пайгамбар белгеси
Жағасыбелбеу есенжуди

1260 Мээледи кенжеси өлүпжуди
Бет жолу дедеси жиликти
Бсгиз этоок бир болчу
Ит чубак бептешпей
Коркоок жилбачу
Бестирегин есенжуди
Тигарда чубак ұлұпжуду
Ғалчасынай елеулеп елеңжуду
Ұлодан ачуу бяттурсеҗ
Сонор коёсе бүрилди.

1270 Жен Аймамбет өён дер
Чубак куюу соёсе дер
Сомдоп ташпак коёсе дер
Кызыл конго тоёсе дер
Сөөк найсасын толтым
Жалбаалын дер адыш

Сұранасын коңгалтып
Жаманасын дубалтып
Сөөк найсасын өзөрүп
Чубак куюу соёсе дер
1280 Бу да качырып чыгып когорүп.
Аймамбет айтып бир пайга
Чапып ооздуп ойсойганча
~~Кой тегеген бырганып~~
~~Нүйө~~

Озун бастыр губан ден
Ортоп тарнде убан ден
Бадарлага губаяты
Кандей теңде тыят ден
Ӧ Пим ӧсӧрбогон быттай кӧре
Ӧ Пизгиневеди тыят ден
Губан тыяты алтымын
Аб. туй гуледай тадтымын
Как теке аттан тарпыты
Кеомдугун арбатпын
Сир тавсавын ездугун
Китай кунду сӧёмден
Буда тачкурын святы Косогун
Бурендерин тагышты
Кет алыпот алышты
Ягсал ӧсетсе ӧлмок ден
Буп ачоо тачкурын тафса салышты
Ӧ Пурун бузун алышты
Ӧ Пуз тачкурын тарышты
Ягсал ӧсетсе ӧлмок ден
Ужачкурын тайса салышты
Ардтан Мвлас Ӧр сыргак
Ардага тушо тарышты
Аблак итшер тагнет ден
Ягсагратат алышты
Манастан тепип таары
Ӧстинен чачып заары
Бурун мурун бех. чыгып
Ӧ Каган ӧсӧрбок тух чыгып
Ӧрӧсӧзби ачи ашпах
Ӧн Манастын ден чыгып
Ӧ Каганлиде ӧстирӧсӧп
Ӧ Кассар ӧсӧм бастыдан
Ӧ Кассар табам 40 китеп
Ӧ Кыпатат ыӧох тагнет ден

1290
1300
1310

Кыргыздын өкмөтү акыры
Кытайдын ички өлкөлөрү
1320 Жапкандан сайын
Ачуусу мага берет деп
Чоро Алымбет Ор Чубак
Жебөөдөн урган жок акмак
Жетим канды тамчалап
Ичегилери бүрүлө
Жебер куран боомунда
Кеткилеги бүрүлө
Арбак ургаан жок акмак
Оңгончуну карачы
1330 Жети канды тамчылап
Ичегилери бүрүлө
Жетеңден ургаан жок акмак
Оңгончуну карачы
Манастын конок отургуч
Конгончуну карачы
Ине жоон берет деп
Ишенген кишиге сен болсоң
Ишенгич бүдүп жок акмак
Ишенген кишиң сен болсоң
1340 Өзүңдү өчөп билбегенсиң
Өзүңдү өчөп жеңдиңби
Карганча көчөгөн ишиңдей
Калыпсың кара балага
Өлгөнгө чейин өкө акмак
Өсүп келдиң арага
Ырдап бүсүп таштаган
Шайранчыны тарттың
Келин дедиң өкө акмак
Талаага ишиң жетеби
1350 Берейин өзүң керегиң
Менчегиң бойдо калмамак

Адам сенде Чубак дер
Аралыкпаймын үят дер
Ардыгынды тарттым
Акыл Манас тыят дер

Адам менде эмес дер
Аралыкпаймын бекер дер
Соз бастатарда Кокетай

1360 Жаркын жүзүн кетер дер
Чубак балдар чуркуйт
Жалгасаалбу бозулдеп
Ойлоп балдар кулкуйт
Жилмаңдетке он болуп
Жүйга жүргөн өлөн болуп
Болгонсоң өлөк акчем
Жүгүнүп бозулданыкпан өлөн болуп

Ич Күйүп дем болуп
Ичери бапан жем болуп
1370 Жапастыгаң билбейсиң
Балдардын бичен өлүп бойбуң
Эң өлөзүнө өлөк Алмамбет
Сен Чубакка көңүл жибейсиң
Алаштын боюнан багынбо
Сенбир ало тоодой доосуң
Бул ажмак-тын тилине
Неге киресиң
Ажмактын кирсең тилине
1380 Жеберенди болосуң
Алдыңда даңк Коң баатыр
Сен Жеңеңден мурун өлөсүң
Үлүгүң четке тийкойсоң
Жалгайт өлөм тобосун
Жалгай бүргөн торосуң
Жайлайт дер Чубак багамдап
Чубактан көңүлүң калганда
Жем турбайлыкпан кетемин
Жаңрам сагындым ачтын тагымды.

Шуруңдабай тоң дүрбү
Жаңай палың сабакан
Сыруңдалып табакан
Бүдүскөндү баран бсп алып
Мелжиреп Алмак питүрду
Көздөн бир ооспок толтурду
Ушуңе толкуну товдой көрүлгөн
Соң бөлүгүн деген жер оңо
Толкун бир жеңжак кой оңо
Бейли бир бапшы деревдер
Бир убакта бөлүнөлүн
Кетken жер оңо
Элин бирин кайратпат
Др Аламбет мен оңо
Ушак сөздөн кем оңо
Ирсин биях ооганда
Не канкаму бөлүгүн оосунда
Кайгайдак бара тооду оңоп
Капыл ооспок басаган
Карагайду воосу оңоп
Ратыбу бөлөп Чубак кыл
Сөзи менен бастапку оңоо оңоп

Ирсин биях ооганда
Не аңдыраган бос кайгы
Ооздөрүн ооруну ооп оңо
Не ты жоғин карасаң
~~Не ты жоғ~~
Асатуу пенде тушуну
Ситилиш кулак ор оңо
Аланаса бөлөсүндүн ө
Не ты айлык сайкал ооп оңо
Атанын арман дүнүйө
Тоң атам Реис Кандан жери оңо
Ситин так минген менен оңо!

Кубак бир сенден бем ошо.
Алаш биях ысагында
Ыс теке жүгүн жегиз тумандай
Дубалы бишик лунардай
Ыроосун коркоч аскадай
Адамзат коркоч жаныкандай
Жасмак жүрөгү бул дүйн
Корго жүре жачкандай
Дс карагын эли ошо
Алмаз кыстай ыскер ошо
Ажегеулардан бийлеген
Эрес кара бек ошо
1440 Элин коркоп койратхан
Эр Алманбет менен
Кубак сенден кем ошо.
Алаш биях ысагында
Кет бээ менден кайтпасы
Үшүнча кашка жүнөө
Алакандай бир кашка
Бузурман болуп бойбагап
Алмашбеттин ыркасынан тайпасы
1450 Тегиз карайын жүргөн кара тор
Ыскалы төөнүн бишиги
Жастанган койдой кишиги
Кызыл талах Кубактын
Үзүлө жүйүт күйүч.
Ыроом сагап айтабын

56

Бу Концепция адами кайтадан
Кархонага кўбаяди
Мен кайси асарни тарқатай
Мендан сал олдин чиққан
Турғун турғун ўлмас
Бўзбеланди бойлик тарқ деб
Бепарво алмак олтирду
Козун бир ёшга толдирду
Алмашиб турду бу олам
Ортдан ўзи ҳам ўлиб кетарман
Янги қарай ўлгурун
Яхши козой ёшгурун
Алмашиб айрилди деб
Айтмоқ мана энг ўлик
Арстан чўбак эрмак
Яхшиси козой ёшгурун
Кўп текин олдин
Яхшиси ҳолда бўлгунча
Косов Сергак бек бошлайди
Чой ичишдай деб бошлайди
Бизнинг турғун сайти бор
Ҳамдам ёзган нарса бор
Ага ёзган ярашмаса
Бизнинг бирга тарқоқ
Олдинга кетиш зарурий
Олдинга тортиш керакки
Тарқоқлигини олиши
Китоб бўлсин ёшак деган
Кенгаётган арзон ҳаракат
Кўпгина бўлсин ак деган
Мана шундан турганда
Алмаша бошлаш керак бах деган
Ишчи артиш ойлик деб
Кечки ҳалоқ алмаша
Кимнинг кўпи ойлик деб
Эртага эртага Сергак Койдайди деб

Инв. 283.

5-й этаж:

ОБЩАЯ ТЕТРАДЬ

Институт языка, литературы и истории
КФАН СССР гор. Фрунзе
ОТДЕЛ РУКОПИСЕЙ
Инв. № 283
1982 г.

Семетей

айтқан Сейдена
Молдабаева.
жазған Райқұл
Сарыпбеков

Фрунзе қаласы
1982 - жыл
11- 14 март.

Сенеттей турун кеп айтат
Тобокелге бекем
Горологуле Тоолуп
Азыр келгин деп айтат
Сенеттейдин ооруна
Ушундай соз гожондо-
Горолор кулку уялда
Бирин бири жакырып
Сенеттен буйрук болот деп!
Айтат бизге кандай кеп
10 Деп бардыгы келишти
Аткаратам бул иште
Деп горологу келгенде
Деп-соолугун сурашып
Тоолуп сынын берген
Сенеттей турун кеп айтып
Баарыңа ушкун деп айтып!
-Капаланып адыр келгенде
Тоо арпалап барабыз
Жолончосун будин солгобуз
20 Жаап болуп бугорсо-
Кайып - Теке аталып
Гон коюлка батасын
Арналып суу сапырып
Шыбеликтер толукто-
Кайтканга да байлыгы-
Бир ишен жки ишы бутуруп
Монтоп конуш талапка
Болбосун ишке далалга
Жетип болуп тулпарды
30 Коюп ачып турушка
Бешкарга товдун улары
Ушундай майлыгын -
Тарта барамын.
Оюндогой жерге барганда
Жаратат адам кулгарын

Сенетейдин одунан
Уминдай ез гонжанда
Гоюбор шуку ужжанда
Жай-тайбас баровшин
Шапа-шупо ай токун
Ай тонуда бай токун
Куюшконон коненартон
Колбодурун ударгон
Гап олодзун бек тарбон
Кон бакпакон кон барбон
Кенешкон жай пак
Гонжигайн чачокей
Канборого кен айбаб
– Бери бае уул-ден айбаб
Шенее сенин кебинде
Келтире алсак ибилге
Бугун сойпатон айтабанда—!
Тудра келе сонанда—
(Сенетейди колбее тайга жогбун
Ошонда тебесин сен сакала)
– Тайкез одун гачкон гонале ден
Ай тай сандбон абанда.
Тушкунун ужжан бул одун
Сенетейдей жогбон
Гилектей шекбин одогбон
Кан болорсун сен дун
Ойлогон ойго бу кетин
Сен болорсун кадимо-
лен болорбун канышпа.
Айланер болун ойла тан
Алаш шетке
Талырапка- балта гон
Ден ошенгтин чачокей
Канборону чуй бен
Бузуктун кылбен тобконда

Бирин-бири тамырын
Айландап тоңуп бакырык
Бири-бирине кен айтып
Улютойду кулчоро
Өлтурүп коюу деп айтып
Сарыт Аркалап тердеген
Талгоу баатыр мен деген
Киндер мага тең деген
Мекен мекен кеңешип
Атаканын кунун кулгондой
Кутпей ме мен мынадай кулгондой
Семиртейдин элине
Калың табуул салам деп
Көчөнүн кунун алам деп
Кулгоронун колунан
Өлүп калды Улютай
Келбей калды ушинабын
Карып калды Улютай.

Эң ичинен ушинетип
Капшу гуу тойканда
Тамекей менен Канчоро
Ушул сөзү укканда
Экеси эркек кулгандай
Бар баатыр Көкчоро
Тамекейге мактанып
Дардактады Канчоро,
Өлөндө тоңгон кең айбат
Кең айтканда деп айбат
-Өлөлгөн экен ишибу
Бир дагое
Тасалган кудай кишибиу.
Улютойдун өлгону
Семиртейдин
Башынан сөйлөп көкенин
Атаканын өлгөнүн
Кедеги келип турганда

Ачыраталы буурулдан
Ошондо коркоч чолокей
Семетейдин
Заманбек куучулгон
Ден ошентип канчыро
Чуну коздой тонолу.
Канчыган
Какжал эр элес
Галгындон кайдан галыпсоң
Жайлоого кайдан барыпсың.
Муну мендей ташталбай
Кудаларда Семетей
Кун берлендеп башталлы:
– Кең-колдун ичи дуу болуп
Улоотойду курчоро
Олтурду деген гуу болуп
Канжыгы ге уулуп
Катуугун кандай болду деп
Канжыгей кепти жоготпойт
Ак эркек эмен алоруу деп
Кажыган менен твлбобур
Балаасынан оруу деп
Кудайдан сайган ыйык эмен
Курган била Улоотой
Конуштан олуп болду деп
Калың журттун бароосу
Жолу бабычын каароосу
Кайрат кончун Канжыгей
Жалаң долотон корголуп
Талгак эле бул чеже.
Кайрат колбай ойлоочу
Жалаң катын сен эмес.
Жалаңдолотто бел буубай
Ыйладыңбы эмне деп.
Ден ошентип Калың
Канжыга кайрат бергенге
Улоотойго коркоч бой
Конгуштап алой келгенге

Корсоңтоду үчүл үүрда
Ажалсаң байай абөкөк
Азанда болсу дабаңкөк
Канөөкөйдөң өчөңө
Гүлүүн жүрөт көкүл гөк.

Муну көңдөй таңгайлы
Бакайдан кабар бөлгөйлө.
Сары жалдан калыгон
Ай тийөңдөй тарогон
Бакайга келсең кел айбай
Сүйүнчүлөп бөл айтай!
Өзүңчүдүн Коргондо
Тайга менен болгондо
Кара өңгөн эркек таңгылан Гөрөөдү
Өзү өлүп өңкөйүп
Жүктүү турат абаңа
Желпиңдеп өлөңө
Ак көөлүк салдоң башыңа
Өлтүрдүң Далай кашыңа
Повторду Сөрттө гыгоресиң
Кара өңгөн гыгың кебөй дөң
Үлүп кетсе тоо-тагы
Жүбүлө абам жебөй дөң
Өртөрөөк жетип барсаң дөң
Абыла кабар берсең дөң
Өгөн-өгөн аң-донду
Ачөөн келдиң абаңа
Тим ужкайбөн сүздөң дөң
Шашып келдиң абаңа
Кайбектан бүл сөгүшөңдө
Өр бакай ~~өңкөй~~ ёңкөй ужкаңда
Ажалсаңбы жарыңдай
Өрөң жаңай баркылдап
Өлүүө бөлөп жүрү дөң
Кок тулпарын чайпалтып
Ак сакалын шойкалтып
Жоюп калдың абаңды
Өзү таң калышып коргонго

6 Бешено коали болонцо.

Инв (4076

Сценки

фотокопии

Сдал - Жуков С.М.

1975 г.

12 - февраль